

О. О. Ліннік, К. П. Нечипоренко

МАТЕМАТИКА

1 клас

Підручник для закладів загальної середньої освіти

Київ
«Грамота»
2018

Умовні позначення:

— робота в групі;

— перевір себе;

— робота з конструктором;

— кругові приклади;

— запам'ятай;

— завдання для кмітливих.

Ліннік О. О.

Математика. 1 кл. : підруч. для закл. загальн. початк. освіти. /
О. О. Ліннік, К. П. Нечипоренко. — К. : Грамота, 2018. — с. : іл.

ISBN

Підручник з математики створено з урахуванням основних ідей концепції Нової української школи та відповідно до вимог Державного стандарту загальної початкової освіти.

У підручнику застосовано теоретико-множинний підхід до введення основних математичних понять. Поняття «натуральне число» формується на основі оперування множинами предметів, вимірювання величин. Запропоновано способи вивчення арифметичних дій за допомогою числового променя; вивчення складу числа із застосуванням моделювання за допомогою деталей конструктора; розв'язання задач із застосуванням різних способів створення моделі — короткого запису. У підручнику подано також систему завдань з логічним навантаженням, що сприяють розвитку культури мислення молодших школярів. У виданні подано завдання для самоперевірки засвоєння учнями навчального матеріалу, що передбачає виконання певних дій з геометричними фігурами та роздатковим матеріалом.

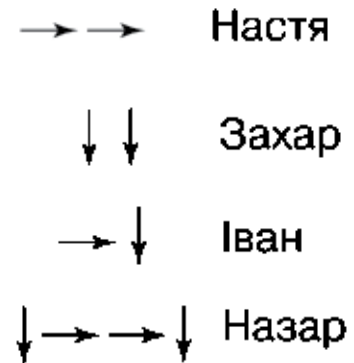
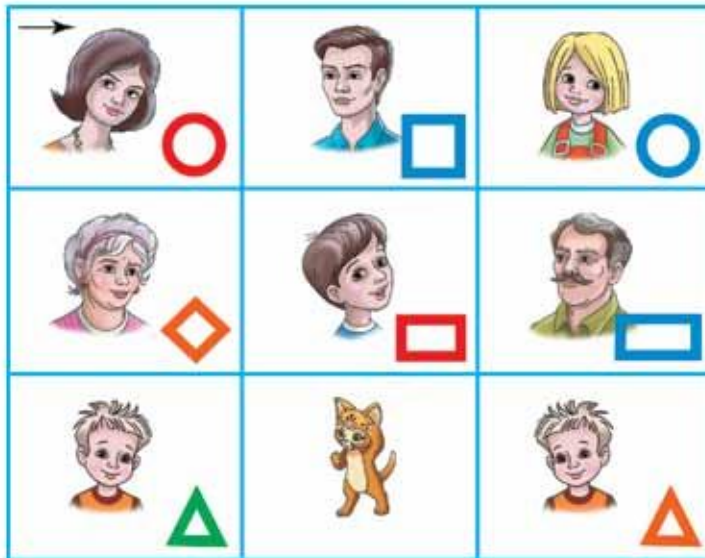
Матеріал підручника подано в цікавій, сучасній та доступній формі з урахуванням психологічних особливостей першокласників, їхніх інтересів і захоплень. Зміст кожного розділу підручника спрямований на забезпечення реалізації компетентнісного підходу та формування наскрізних умінь учнів.

Відповідно до Типової освітньої програми колективу авторів
під керівництвом Савченко О. Я.

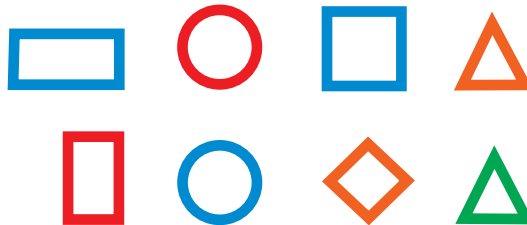
Величини. Фігури. Множини

Зліва. Справа. Попереду. Позаду. Між. Поруч

1. Полічи, скільки осіб є в родині. Рухайся за стрілочками й дізнайся імена дітей. Починай рух від мами.

2. Знайди рамку для фото для кожного члена родини в завданні 1. Які рамки зліва від квадратної? Нижче від помаранчевої трикутної? Праворуч від синьої круглої? Між прямокутною та квадратною?

3. Знайди, де рамка для портрета кожного члена родини. Склади з конструктора рамку для кота.

▶ Допоможи близнюкам знайти, що неправильно зображено на малюнку.

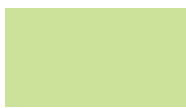
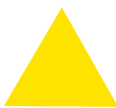
Просторові відношення. Порядкова лічба

1. Опишіть малюнок. Використовуйте слова: *справа, зліва, угорі, унизу, поруч, попереду, позаду*.

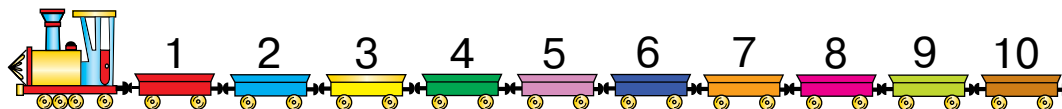

- Чим відрізняються команди зліва та справа?
- Хто стоїть першим у кожній команді?
- Яким за порядком стоїть пес?
- Постав запитання до малюнка зі словом «скільки».

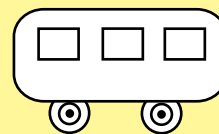
2. Визнач «зайвий» предмет. Продовж ряд. Назви першу та третю геометричні фігури.

3. Полічи вагони потяга. Якого кольору другий?

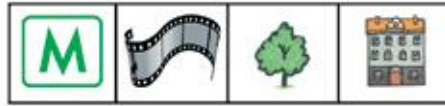
У який бік їде автобус? Обґрунтуй відповідь.

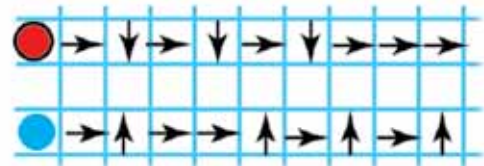
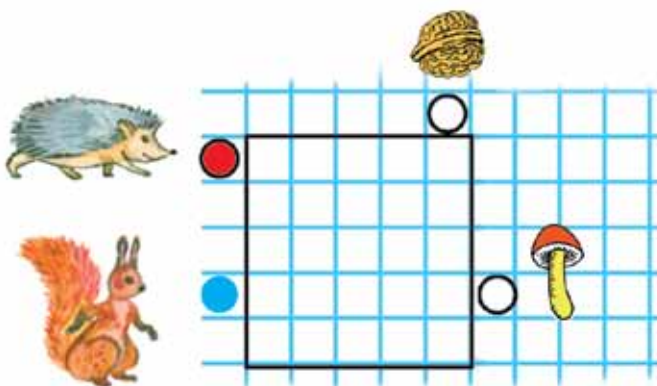
Ліворуч. Праворуч. Поруч

1. Знайди автобус, який прямує до школи за поданим маршрутом.

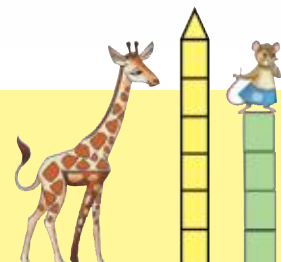

• Що діти побачать з вікна автобуса? Опиши, використовуючи слова: *праворуч, ліворуч, прямо, поруч*.

2. Визнач, куди прямують тварини, використовуючи схему.

▶ Хто вищий? Хто нижчий? Обґрунтуй свою думку?

Раніше. Пізніше

1. Хто стоїть у черзі першим? Хто прийшов пізніше?

• Склади речення за малюнком. Використовуй слова: *перед, за, між.*

2. Що було раніше? Що пізніше?

• Склади речення за малюнком. Використовуй слова: *спочатку, потім, пізніше.*

3. Що було раніше? Що пізніше? Що буде далі?

▶ Що було раніше? Пізніше? Спочатку?

Спільні та відмінні ознаки предметів

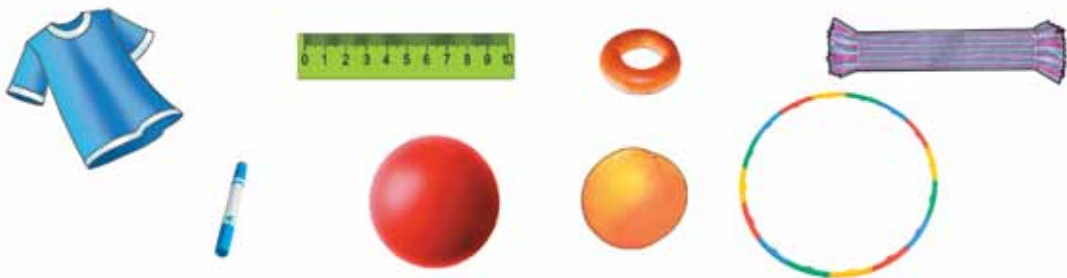
1. Розглянь малюнок. Порівняй рюкзаки та шкільне приладдя дітей. Знайди «зайвий» предмет.

2. Чий рюкзак важчий? У кого легший підручник? Чому?

3. Утвори пари предметів за спільною ознакою.

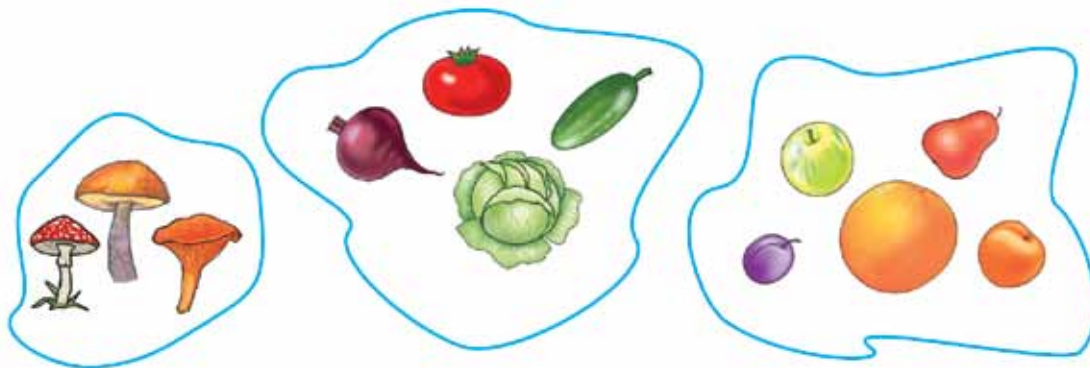

► Визнач «зайвий» предмет. Назви одним словом.

Множини. Елемент множини

1. Назви кожен групу об'єктів (множину). Назви кожний предмет у групі (множині). Назви числа, які відповідають кількості предметів (елементів) у кожній групі (множині).

Множина — це група предметів, об'єднаних спільною ознакою.

Елемент множини — кожен предмет із групи.

2. Об'єднай предмети на малюнку в три множини. Назви кожен групу. Скільки елементів містить кожна множина? Порівняй множини.

- Скільки елементів у множині квітів? Елементом якої множини є ложка? Жоржина?

- ▶ Продовж ряд предметів. Утвори множини з поданих предметів.

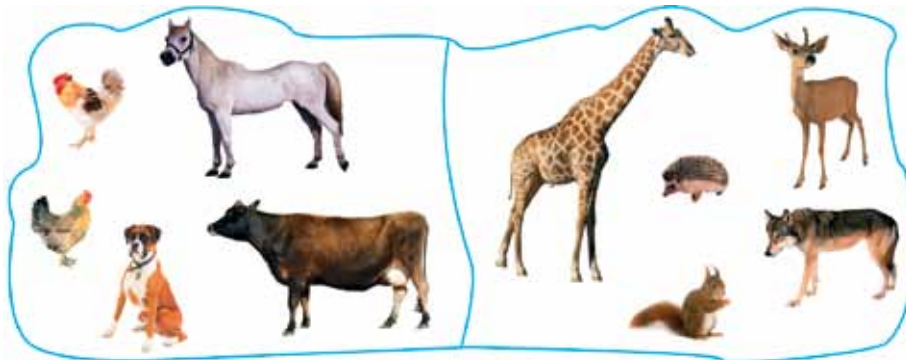

Частина множини (підмножини)

1. На які частини (підмножини) розділено множину на малюнку? Дай назву частинам.

- Утвори нові частини (підмножини) за певною ознакою.
2. Назви множину. Розділи множину на частини (підмножини).

За кольором	За розміром	За формою

- Скільки елементів містить кожна підмножина?

Підмножина — це частина множини.

3. Назви предмети одним словом. Визнач три підмножини. Назви їх. Полічи кількість предметів у кожній підмножині.

- Скільки елементів у множині посуду?

▶ До якої множини належить кожен з елементів?

Рівні множини. Стільки ж. Дорівнює. Не дорівнює

Рівні множини складаються з одних і тих самих елементів.

При порівнянні множин використовуємо знаки:
= (дорівнює), $\neq$ (не дорівнює).

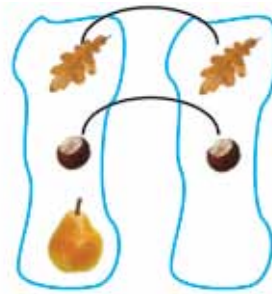
1. Доведи, що множини рівні або не рівні.

Дорівнює =

Не дорівнює $\neq$

Не дорівнює $\neq$

2. Знайди серед поданих множин рівні. Доведи свою думку, використовуючи слова *стільки ж*.

3. Назвіть множини. Які елементи потрібно додати, аби множини були рівними? Назвіть підмножини.

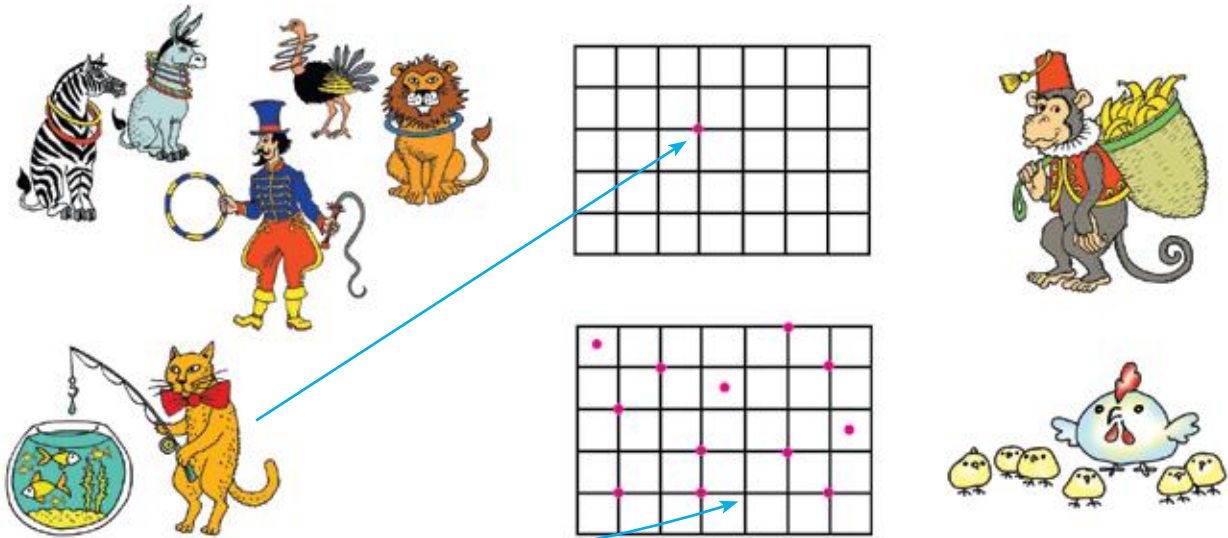

Утвори на парті множину шкільного приладдя, яка має 5 елементів. Опиши розміщення елементів. Використовуй слова: *посередині, зліва, справа, угорі, унизу*. Утвори підмножину. Скільки елементів має підмножина?

Один–багато

1. Назви, хто — один, а кого — багато.

• Про що ще можна сказати *багато*? *Один*? Наведи приклади.

2. Утвори пари один–багато. Назви кожен малюнок одним словом. До якого малюнка немає пари?

► Переклади одну паличку так, щоб будинок повернувся в інший бік.

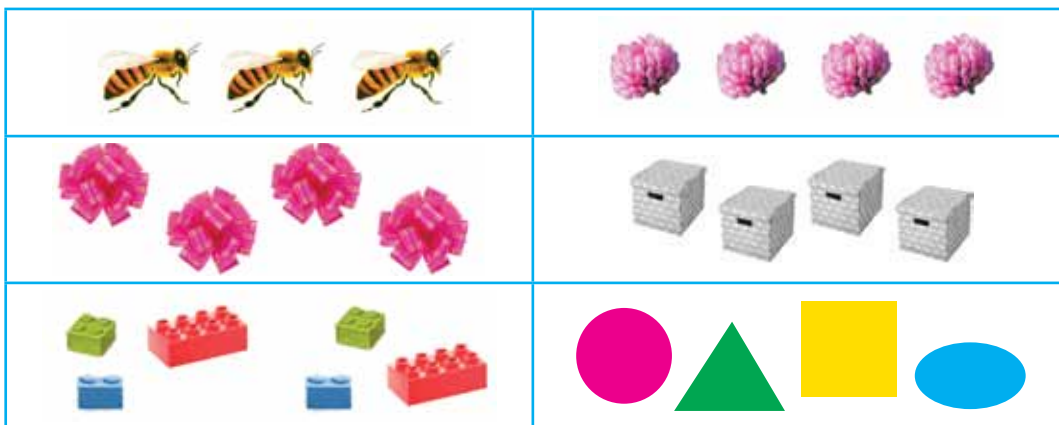
Більше. Менше. Порівну

1. Чого порівну? Чого більше? Чого менше?

Блюдець **стільки ж**, скільки тістечок, тобто **порівну**.
Склянок **менше**, ніж блюдець.
Блюдець **більше**, ніж склянок із соком.

2. Скільки предметів у кожній множині? Чого більше? Менше? На скільки?

3. Побудуй вежу з десяти цеглинок. Утвори з неї дві вежі так, щоб у кожній з них було цеглинок порівну. З однієї з утворених веж утвори дві нові. Скільки цеглинок у кожній вежі? Порівняй їх.

▶ Назар має чотири машинки. Іван має дві машинки. В Олега машинок менше, ніж у Назара, але більше, ніж в Івана. Скільки машинок в Олега?

Точка. Лінії. Пряма

• Точка

Пряма лінія

Незамкнені лінії

Ламана лінія

Крива лінія

Замкнені лінії

1. Відшукайте лінії на малюнку.

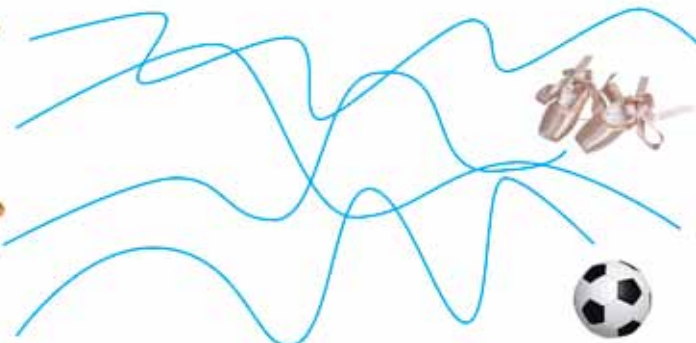
• Поставте запитання до малюнка зі словом *скільки*.

2. Який шлях найкоротший?

Найкоротший шлях — **пряма лінія**. Найкоротша відстань між двома предметами вимірюється по прямій.

3. Назви хобі кожної дитини.

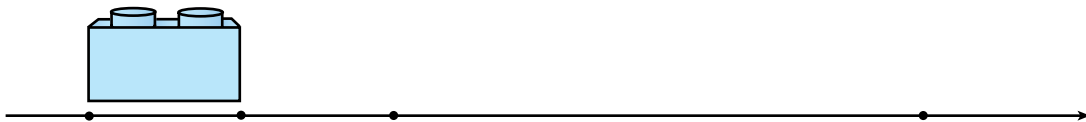

Промінь. Відрізок. Кут

1. Полічи кількість відрізків, променів. Чим виміряли довжину першого відрізка? Яка його довжина?

- Обери умовну міру та виміряй третій відрізок.

2. Порівняй вежі. Яким відрізком позначено вежу з конструктора? Якими відрізками позначено висоту дерева?

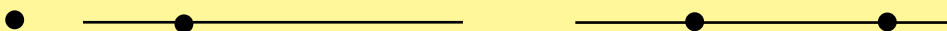

3. Де в житті ви бачите кути? Наведіть приклади.

4. Знайдіть кути в класі. Створіть кути. Використовуйте конструктор, шкільне приладдя, власне тіло.

▶ Скільки ліній можна провести через точку? На які фігури поділяє точка пряму? Дві точки?

Перевір свої знання

Оціни свою успішність виконання кожного завдання.

Усе вийшло!

Не все точно,
але вийшло!

Поки не вийшло,
спробуй ще!

1. Використай олівці у зворотному порядку. Назви кольори першого, п'ятого й останнього олівців.

2. Візьми 10 деталей конструктора:

- побудуй якомога вищу вежу;
- якомога ширшу стіну;
- якомога довшу змійку.

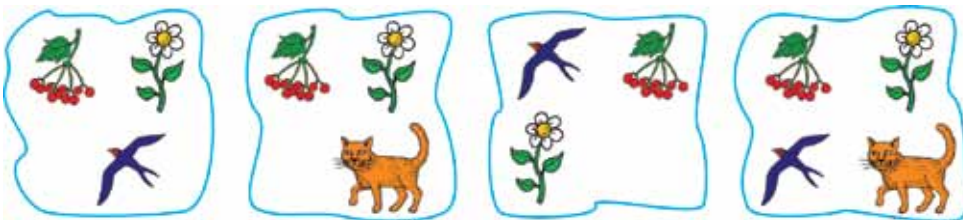
Порівняй свій результат з результатом однокласника (однокласниці).

3. Назви одним словом предмети в множині. Які підмножини можна утворити з цієї множини?

4. Знайди рівні множини.

5. Візьми нитку та дві деталі конструктора. Зобрази пряму лінію, промінь, відрізок, кут.

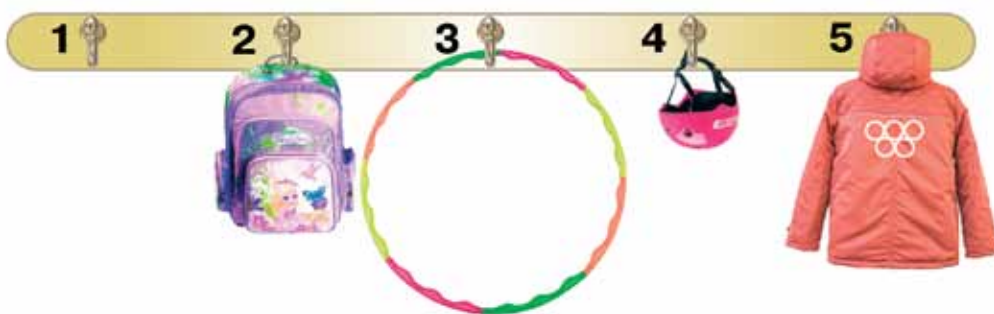
Натуральні числа 1–10. Число 0

Число і цифра 1. Коло. Круг

Число 1 позначають цифрою 1.

1. Знайди цифру 1 на малюнку. Поясни, що вона означає.

2. Знайди на цій сторінці предмети, які мають форму круга. Подумай, чим відрізняються круг і коло.

3. Назви першу фігуру зліва, першу фігуру справа. Полічи, скільки кругів. Знайди однакові фігури.

Що «зайве»? Поясни свою відповідь.

Число і цифра 2. Пара

Число 2 позначають цифрою 2.

1. Склади вежу з двох цеглинок. Поясни, як утворюється число 2. Склади з конструктора цифру 2.

1

1

2

2. За якою ознакою утворено множини? Полічи елементи кожної множини. Які предмети рахують парами?

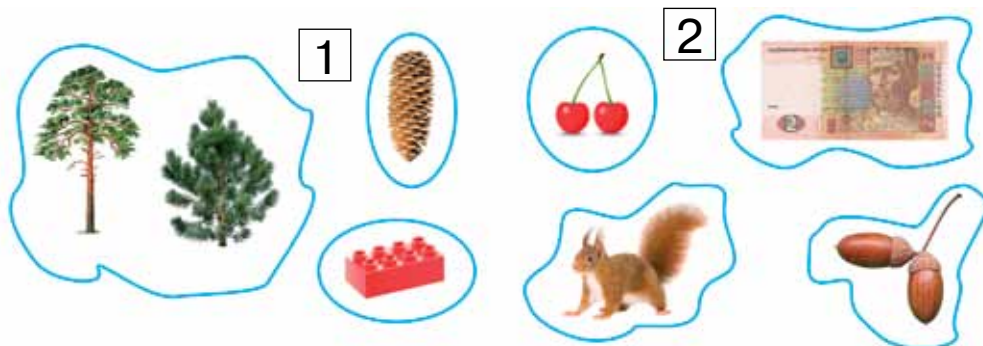

- ▶ Знайди кожному танцівнику/танцівниці пару.

Лічба предметів. Гривня

1. З'єднай множини з числами, що позначають кількість елементів у множині.

2. Назви множину предметів. Утвори 2 підмножини. Якою за порядком є купюра 1 грн; монета 2 к.? Яка купюра є «зайвою»?

3. Порахуй двійками до 10 у прямому та зворотному порядку.

4. Що ти можеш купити, якщо маєш таку купюру?

3 грн

2 грн

1 грн

1 грн

- У тебе є купюри. Скількома способами ти можеш заплатити за ручку?

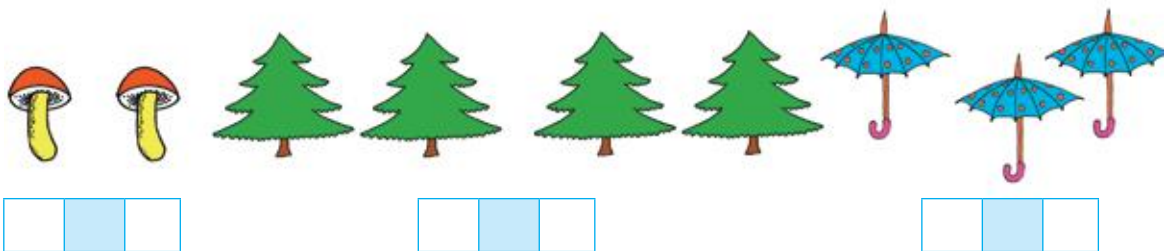

2 грн

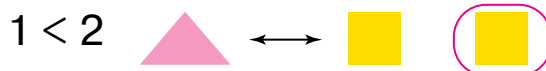

Порівняння чисел і предметів за різними ознаками. Знаки < ; >

1. Порівняй предмети. Постав знаки =, ≠.

2. Чого більше? Чого менше? Чого порівну?

3. Розглянь знаки «менше–більше». Подумай, який із них — «менше», а який — «більше».

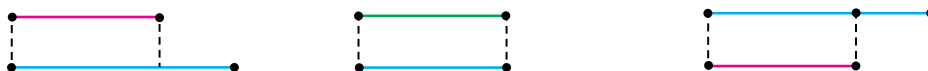

Запам'ятай! Знаки < ; > завжди вказують на менше число.

4. Постав правильно знаки < ; >.

5. Порівняй відрізки.

Побудуй рівні вежі. Переклади з однієї вежі в другу цеглинки так, щоб одна вежа стала вищою за іншу на 2 цеглинки.

Число і цифра 3

Число 3 позначають цифрою 3.

1. Склади башту з трьох цеглинок. Поясни, як утворюється число 3. Склади цифру 3 з конструктора.

2

1

3

2. Постав пропущені знаки (<, >, =).

1 2

3 2

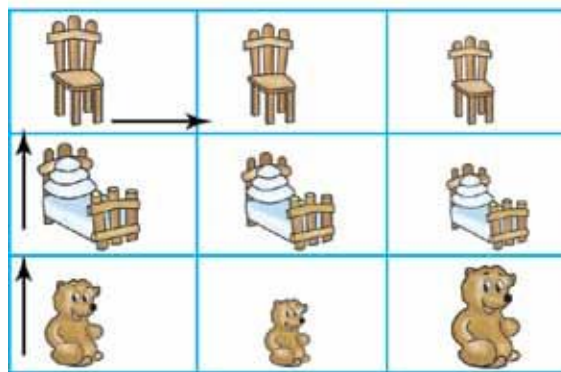
3 3

2 1

2 2

1 3

3. Пригадай назву казки за ілюстраціями. Полічи, чого на малюнку 3. Скажи, у якому напрямку рухатися кожному ведмедику, щоб знайти свій стілець і своє ліжко.

▶ Які цифри «сховалися» за зірочками?

1 2 ★

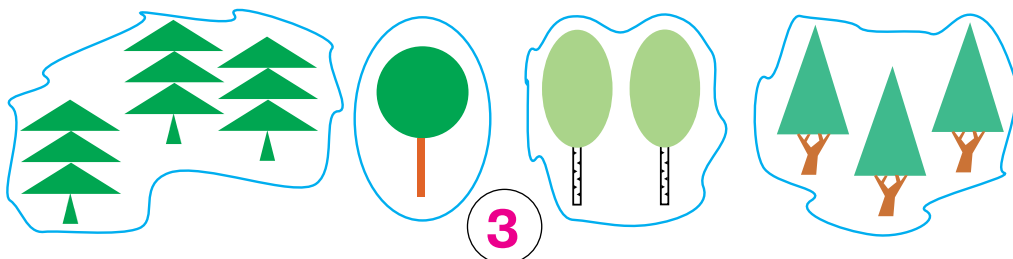
1 ★ 3

★ 2 3

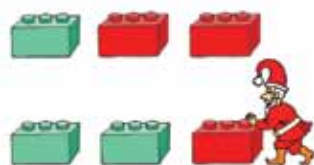
Склад числа 3

1. Знайди множини, у яких 3 елементи.

- Назви геометричні фігури, за допомогою яких зображено дерева.

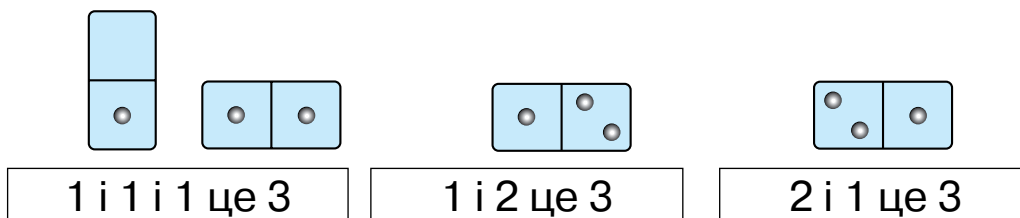
2. Склади потяг з 3 цеглинок конструктора двох кольорів. Порівняйте результати в парах. На які два числа можна розкласти число 3?

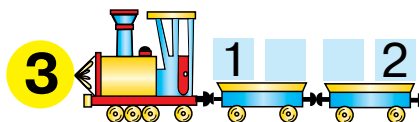
1 і 2

2 і 1

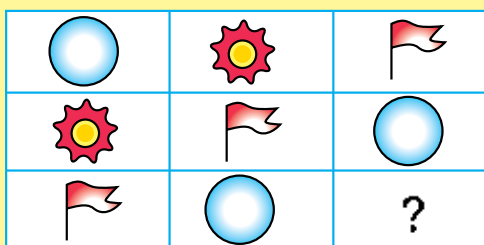
3. Знайди відповідність малюнків і записів.

4. Назви числа, які мають бути в порожніх віконцях числового потяга.

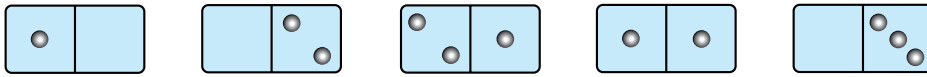
► Чого не вистачає в порожніх клітинках?

Трикутник

1. Полічи крапки на кісточках доміно. З'єднай з відповідною цифрою.

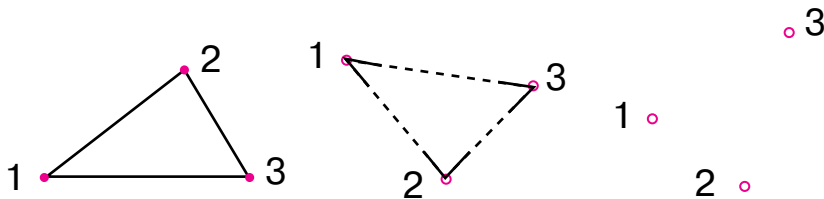

1

2

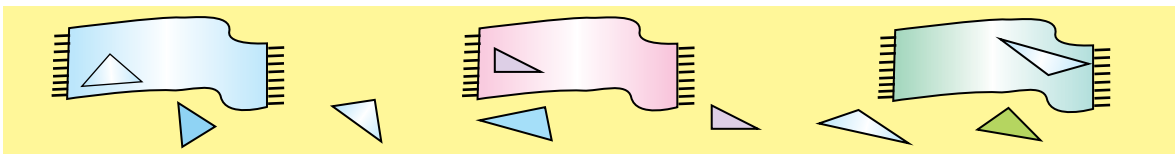
3

2. Поясни, що таке трикутник, використовуючи малюнки.

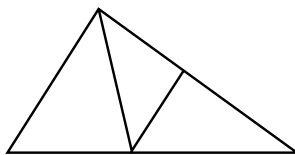

**Трикутник має:
3 сторони, 3 кути, 3 вершини.**

3. Добери до кожного рушника латку.

4. Скільки трикутників ти бачиш на малюнку?

- Виклади 3 трикутники так, щоб червоних було більше, ніж синіх.
- Візьми три різних геометричних фігури. Утвори 2 нерівні множини.
- Виклади 10 трикутників у лінію. Кожен другий трикутник має бути зеленого кольору.
- Візьми три цеглинки конструктора. Покажи склад числа 3 різними способами.

Додавання. Знак + (плюс)

1. Обговоріть у групах, що означає «додати».

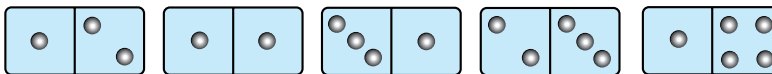
$$1 + 2 = 3$$

$$2 + 1 = 3$$

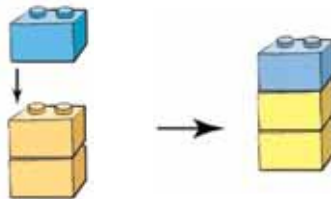
**Читай
правильно!**

- До одного додати два буде три.
- Один плюс два дорівнює три.

2. Полічи, скільки разом крапок на кожній кісточці доміно.

3. З'єднай цеглинки конструктора.

$$2 + 1 = ?$$

4. Склади та запиши числові вирази.

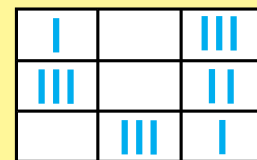
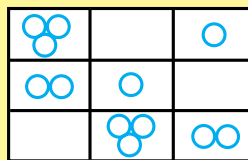
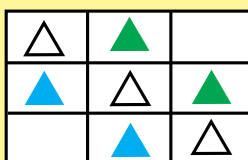

$$1 + 1 = \square$$

$$\square + \square = \square$$

$$\square + \square = \square$$

▶ Заповни порожні клітинки.

Віднімання. Знак – (мінус)

1. Обговоріть у групах, що означає «відняти».

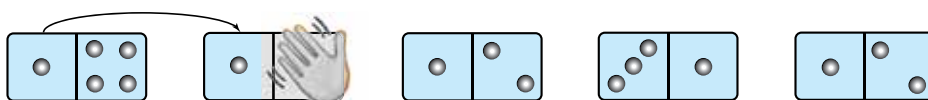

$$3 - 1 = 2$$

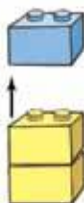
**Читай
правильно!**

- Від трьох відняти один буде два.
- Три мінус один дорівнює два.

2. Закрий долонею праву половинку кісточки доміно. Полічи, скільки залишилося крапочок.

3. Побудуй вежу з трьох цеглинок. Від'єднай верхню цеглинку.

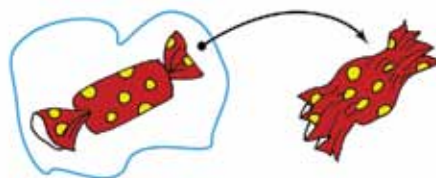

$$3 - 1 = ?$$

4. Склади та запиши вирази на віднімання.

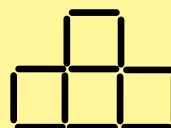

$$\square - \square = \square$$

$$\square - \square = \square$$

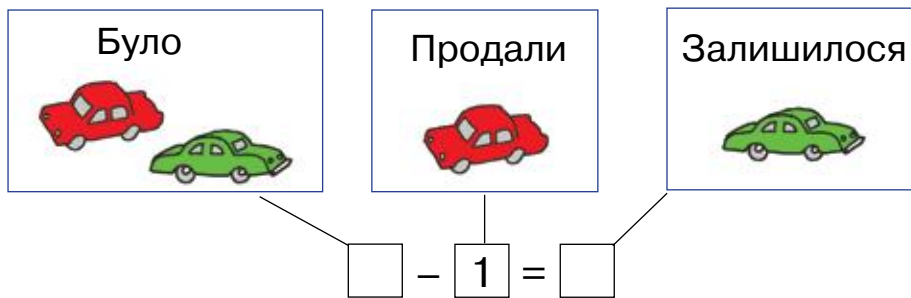
- ▶ Забери одну паличку, щоб залишилося 3 однакові квадрати.

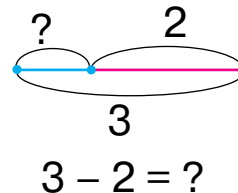
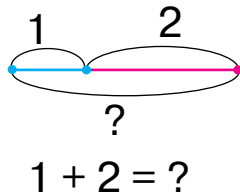

Додавання та віднімання

1. Склади розповідь за малюнками. Заповни пропуски.

2. Склади числові вирази за схемами.

3. Виконайте додавання та віднімання. Обміняйтеся зошитами й перевірте правильність обчислень.

$1 + 1 =$

$3 - 2 =$

$1 + 2 =$

$2 + 1 =$

$3 - 1 =$

$2 - 1 =$

4. Постав знаки (+, -).

$2 \square 1 = 3$

$2 \square 1 = 1$

$3 \square 1 = 2$

$1 \square 1 = 2$

Виклади відповідь у кожному виразі за допомогою трикутників.

$1 + 3 =$

$3 - 2 =$

$1 + 1 =$

$2 + 1 =$

$2 - 1 =$

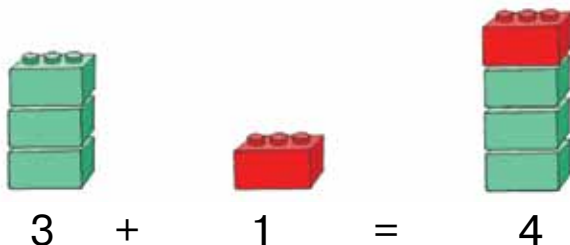

Число і цифра 4

Число 4 позначають цифрою 4.

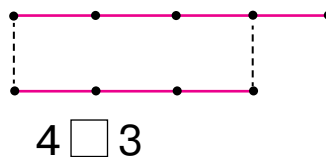
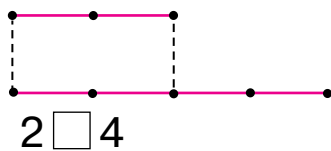
1. Склади башту з чотирьох цеглинок. Поясни, як утворюється число 4. Склади цифру 4 з конструктора.

2. Назвіть пори року. Знайдіть «зайвий» елемент у кожній множині. Доберіть по 4 ознаки до кожної пори року.

3. Порівняй. Постав знаки (<, >).

▶ Продовж ряд чисел.

1, 2, 3, 4, 1, 2, ..., ..

Склад числа 4

1. Склади потяг з 4 цеглинок конструктора двох кольорів. Порівняйте результати в парах.

$3 + 1 = \square$ $4 - 1 = \square$ $4 - 3 = \square$

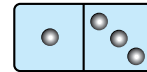
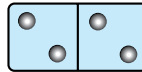
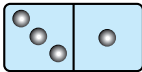

$2 + 2 = \square$ $4 - 2 = \square$

$1 + 3 = \square$ $4 - 3 = \square$ $4 - 1 = \square$

2. Склади за малюнками вирази. Запиши в зошит. Розв'яжи.

3. Назви числа, які мають бути в порожніх віконцях числового потяга. Склади й розв'яжи числові вирази на додавання та віднімання.

4. Обчисли вирази.

$2 + 1 = \square$

$3 - 1 = \square$

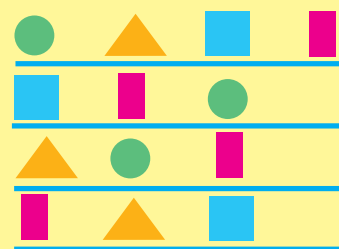
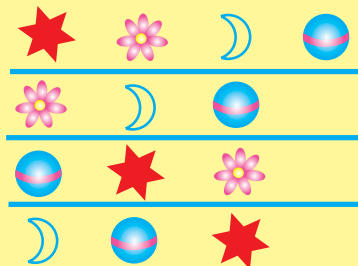
$4 - 1 = \square$

$3 + 1 = \square$

$1 + 1 = \square$

$2 - 1 = \square$

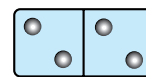
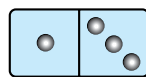
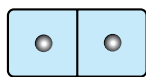
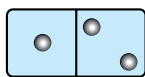
► Чого не вистачає на кожній полиці?

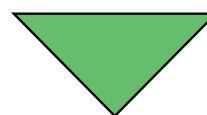
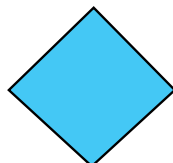
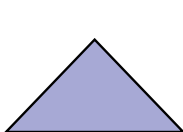
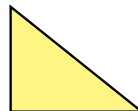

Склад числа 4. Чотирикутники

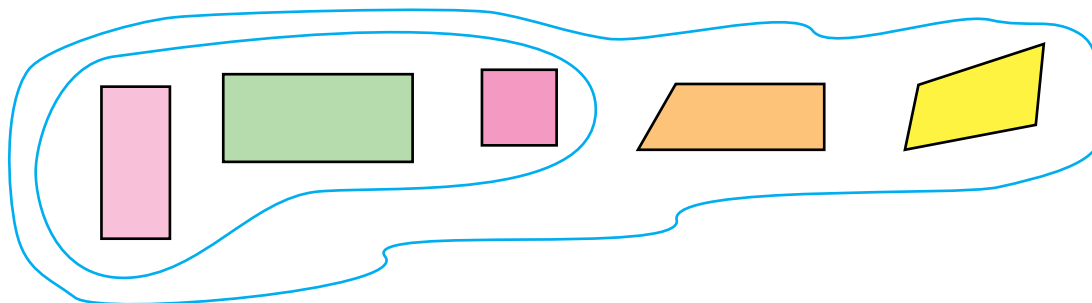
1. Склади й розв'яжи за малюнками вирази на додавання та віднімання.

2. Яка фігура «зайва» у кожному ряду?

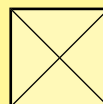
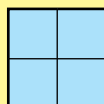
3. Розглянь множину чотирикутників. Що в них спільного? За якою ознакою утворено підмножину? Назви фігури, які ти вже знаєш.

Чотирикутник має: 4 вершини, 4 сторони, 4 кути.

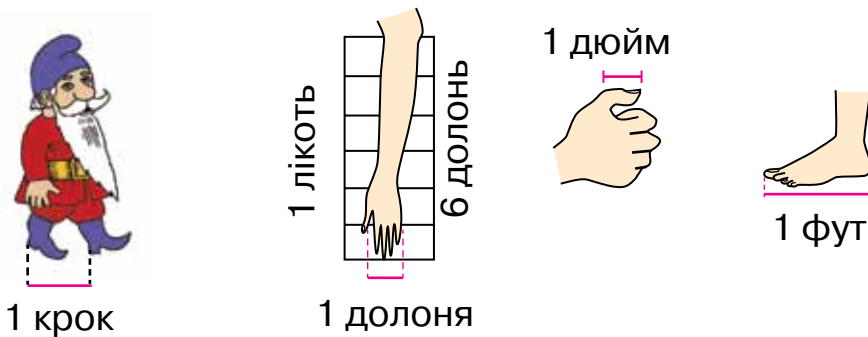

Складіть квадрат учетверо. Знайдіть ще один спосіб. На які 4 різні геометричні фігури можна розділити квадрат?

Вимірювання довжини. Сантиметр

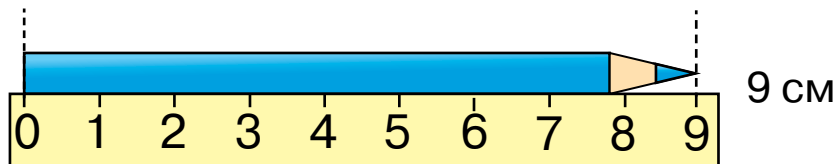
1. Поміркуй, як можна виміряти довжину предметів у твоєму класі. Використай давні одиниці вимірювання довжини.

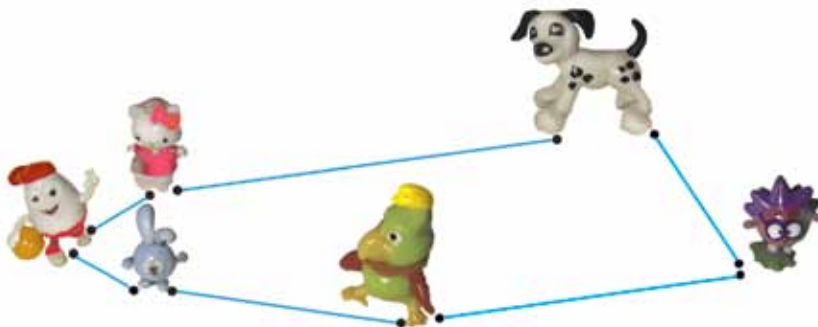
2. Порівняйте в класі результати вимірювання. Чи збігаються результати? Поміркуйте, чому.

Довжину вимірюють у сантиметрах за допомогою лінійки.

3. Виміряй відстані між предметами за допомогою лінійки.

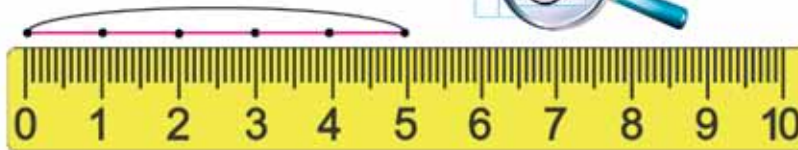

▶ Побудуй дорогу з конструктора. Виміряй її довжину за допомогою лінійки.

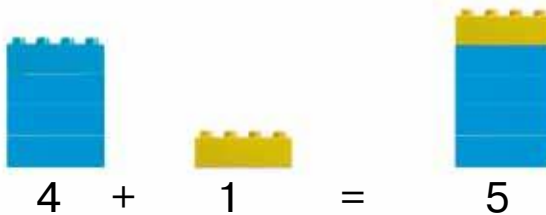

Число і цифра 5

Число 5 позначають цифрою 5.

1. Знайди на лінійці цифру 5. Назви попереднє та наступне число.
2. Склади башту з п'яти цеглинок. Поясни, як утворюється число 5. Виклади цифру 5 з конструктора.

3. Порівняй, постав знаки (>, <, =).

5 4

3 5

4 4

5 3

1 2

5 5

1 5

4 2

3 2

2 5

4. Вимірй довжину відрізків. Який найкоротший? Найдовший? Запиши в зошит результати вимірювань.

- Накресли в зошиті відрізок довжиною 5 см.

Знайди однакові піраміди. Назви їхні номери.

1

2

3

4

5

Склад числа 5

- 1.** Склади потяг з 5 цеглинок конструктора двох кольорів. Порівняйте результати в парах. На які два числа можна розкласти число 5?

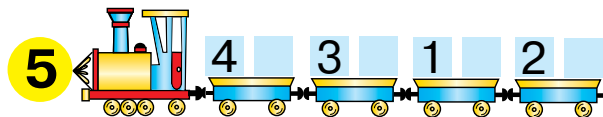

 $4 + 1 = \square$ $5 - 1 = \square$ $5 - 4 = \square$

 $3 + 2 = \square$ $5 - 2 = \square$ $5 - 3 = \square$

 $2 + 3 = \square$ $5 - 3 = \square$ $5 - 2 = \square$

 $1 + 4 = \square$ $5 - 4 = \square$ $5 - 1 = \square$

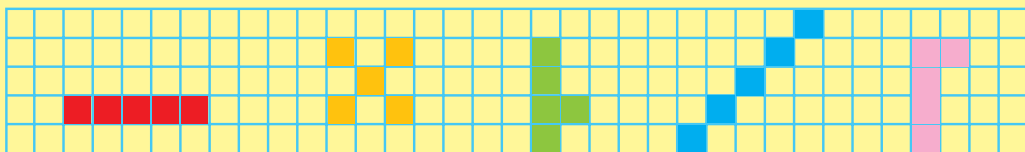
- 2.** Назви числа, які мають бути в порожніх віконцях числового потяга. Склади й розв'яжи числові вирази на додавання та віднімання.

- 3.** Склади розповідь за малюнками. Заповни пропуски.

<p>Було</p> 	<p>Прийшов</p> 	<p>Стало</p>
$\square + 1 = \square$		

- Якими ще способами можна зафарбувати 5 клітинок, якщо вони мають торкатися одна одної?

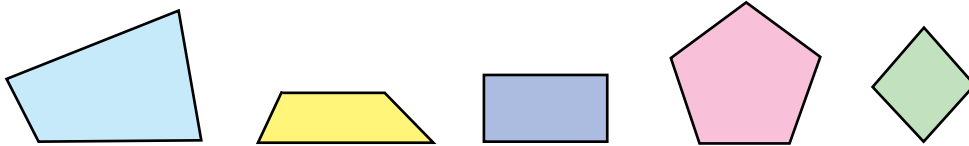

Склад числа 5. П'ятикутник

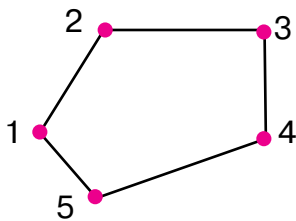
1. Скількома способами ти зможеш заплатити за зошит, якщо маєш такі купюри?

2. Знайди «зайву» фігуру. Чим вона відрізняється?

3. Поясни, яка фігура називається *п'ятикутником*.

П'ятикутник має:
5 вершин,
5 сторін,
5 кутів.

4. Виклади зірку з конструктора. Чи можна зірку назвати п'ятикутником?

5. Постав потрібний знак (< , > чи =).

$$\begin{array}{ccc} 5 - 1 \square 3 & 2 + 2 \square 5 & 1 + 4 \square 5 \\ 2 + 3 \square 5 & 3 - 2 \square 3 & 5 - 3 \square 1 \end{array}$$

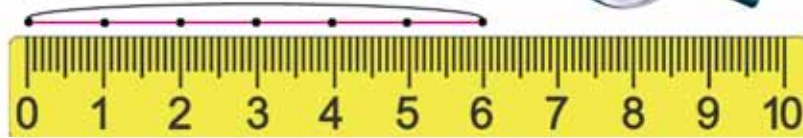
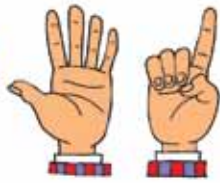
- Відрахуй 5 зірочок. Розклади їх на дві групи. Якими способами це можна зробити?
- Виклади результат обчислення кожного виразу за допомогою зірочок.

$$2 + 3 = \quad 4 + 1 = \quad 3 + 1 = \quad 5 - 3 = \quad 4 - 1 = \quad 5 - 4 =$$

Число і цифра 6

Число 6 позначають цифрою 6.

1. Склади башту з шести цеглинок. Поясни, як утворюється число 6. Виклади з конструктора цифру 6.

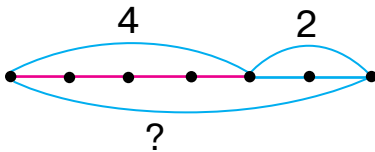

$$5 + 1 = 6$$

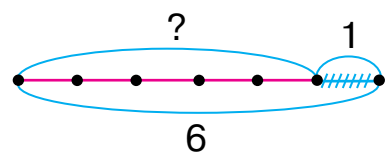
2. Яку дію виконали?

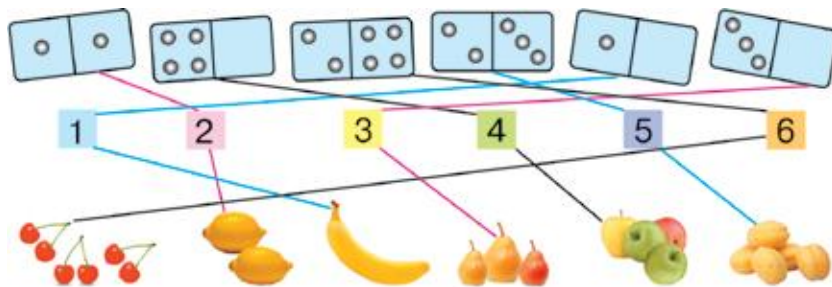
$$4 + 2$$

$$6 - 1$$

3. Чи правильно позначено цифрами кількість елементів у множинах і точок на кісточках доміно?

Відступи 2 клітинки згори та 2 клітинки зліва від краю зошита. Постав крапку й малюй по клітинках. Користуйся поданою схемою.

→ ↓ → ↑ → ↓ ↓ ↓ ← ← ← ↑ ↑ ↑

Склад числа 6

1. Склади потяг із шести вагонів. Використовуй конструктор двох кольорів. Порівняйте результати в парах. На які два числа можна розкласти число 6?

$5 + 1 = \square \quad 6 - 1 = \square \quad 6 - 5 = \square$

$4 + 2 = \square \quad 6 - 2 = \square \quad 6 - 4 = \square$

$3 + 3 = \square \quad 6 - 3 = \square$

$2 + 4 = \square \quad 6 - 4 = \square \quad 6 - 2 = \square$

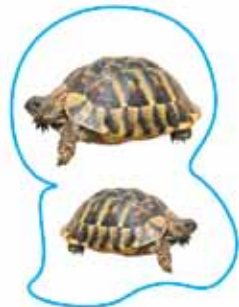

$1 + 5 = \square \quad 6 - 5 = \square \quad 6 - 1 = \square$

2. Назви числа, які мають бути в порожніх віконцях числового потяга. Склади й розв'яжи числові вирази на додавання та віднімання.

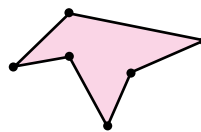
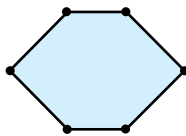
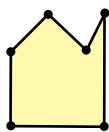
3. Назви множини. Скільки елементів потрібно додати в кожен множини, щоб було по 6?

- ▶ Утвори множини за кількістю кутів у геометричних фігурах; за кольором; за розміром. Назви елементи кожної множини.

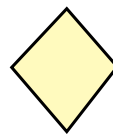
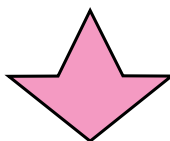
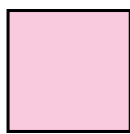
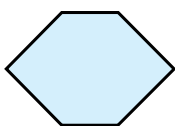

Склад числа 6. Шестикутники

Це — шестикутники. Шестикутник має 6 сторін, 6 вершин і 6 кутів.

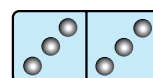
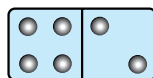
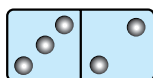
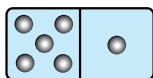
- 1.** Утвори множини. Скільки сторін має кожен елемент множини? Скільки вершин? Кутів?

- 2.** Скількома способами можна розкласти 6 цукерок на дві тарілки?

- 3.** Склади й обчисли вирази.

$$\square + \square = \square$$

$$\square + \square = \square$$

$$\square + \square = \square$$

$$\square + \square = \square$$

- 4.** Обчисли вирази.

$$5 + 1$$

$$3 - 1$$

$$1 + 4$$

$$3 + 2$$

$$1 + 3$$

$$4 - 1$$

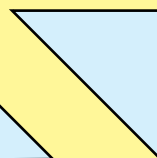
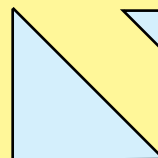
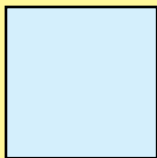
$$6 - 2$$

$$2 - 1$$

$$6 - 1$$

$$4 + 4$$

- Виміряй довжину сторін чотирикутників. З поданих фігур утвори шестикутники.

Число і цифра 7

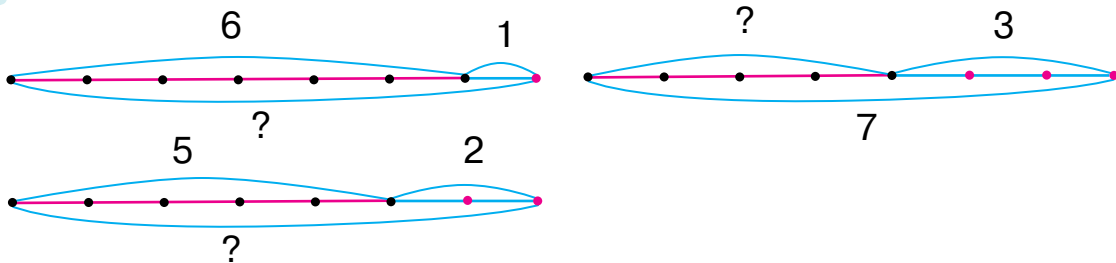

Число 7 позначають цифрою 7.

1. Назви числа, які менші за 7. Більші від 7? Яке число наступне за числом 7? Яке число передує числу 7?
2. Склади башту із семи цеглинок. Поясни, як утворюється число 7. Виклади з конструктора цифру 7.

3. Склади вирази за схемами.

4. Розкажи про плани Дениса на кожен день тижня. Скільки днів у тижні? Який день тижня буде за порядком першим? Сьомим? У який день тижня за порядком Денис грає в шахи?

Понеділок	Вівторок	Середа	Четвер	П'ятниця	Субота	Неділя
1	2	3	4	5	6	7

▶ Склади свій план на тиждень. Використовуй піктограми.

Склад числа 7

1. Склади потяг із семи вагонів. Використовуй конструктор двох кольорів. Порівняйте результати в парах. На які два числа можна розкласти число 7?

$6 + 1 = \square \quad 7 - 1 = \square \quad 7 - 6 = \square$

$5 + 2 = \square \quad 7 - 2 = \square \quad 7 - 5 = \square$

$4 + 3 = \square \quad 7 - 3 = \square \quad 7 - 4 = \square$

$3 + 4 = \square \quad 7 - 4 = \square \quad 7 - 3 = \square$

$2 + 5 = \square \quad 7 - 5 = \square \quad 7 - 2 = \square$

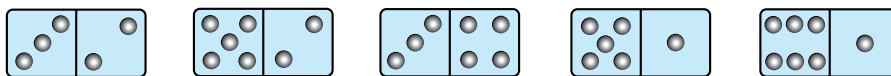

$1 + 6 = \square \quad 7 - 6 = \square \quad 7 - 1 = \square$

2. Назви числа, які мають бути в порожніх віконцях числового потяга. Склади й розв'яжи числові вирази на додавання та віднімання.

3. Назви кісточки доміно, які показують склад числа 7. Склади й обчисли вирази.

4. Постав замість зірочок знаки (+, -).

$$\begin{array}{ccccc}
 6 * 1 = 7 & 2 * 5 = 7 & 7 * 1 = 6 & 3 * 4 = 7 & 7 * 3 = 4 \\
 7 * 2 = 5 & 1 * 3 = 4 & 7 * 4 = 3 & 3 * 1 = 2 & 5 * 4 = 1
 \end{array}$$

5. Якими купюрами можна заплатити сім гривень?

► Розгадай ребуси.

7 Я

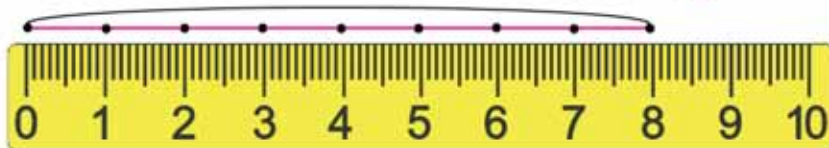
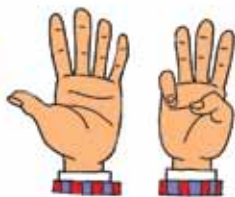
7, К

4 Т

Число і цифра 8

Число 8 позначають цифрою 8.

1. Назви числа, які менші за 8. Більші від 8? Яке число наступне за числом 8? Яке число передує числу 8?

2. Склади башту з восьми цеглинок. Поясни, як утворюється число 8. Виклади з конструктора цифру 8.

3. Розв'яжи кругові приклади.

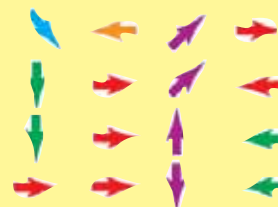
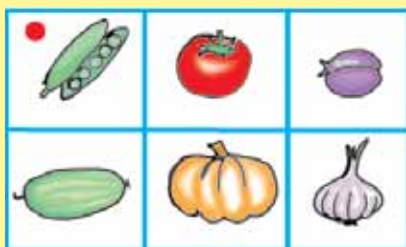

5 + 1   6 - 2   4 - 1   3 - 1   2 - 1   1 + 7   8 - 1   7 - 2

4. Вимірйай довжину відрізків. Порівняй їх. Накресли відрізок, який на 1 см довший за синій відрізок.

▶ Рухайся, як миша, і дізнаєшся, що вона їстиме на сніданок, обід, полуденок і вечерю.

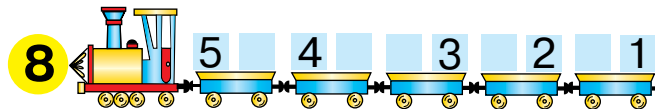
Склад числа 8

- 1.** Склади потяг із восьми вагонів. Використовуй конструктор двох кольорів. Порівняйте результати в парах. На які два числа можна розкласти число 8?

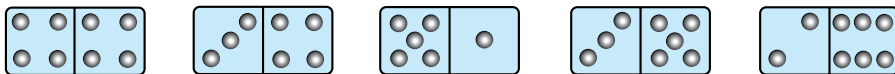

	$7 + 1 = \square$	$8 - 1 = \square$	$8 - 7 = \square$
	$6 + 2 = \square$	$8 - 2 = \square$	$8 - 6 = \square$
	$5 + 3 = \square$	$8 - 3 = \square$	$8 - 5 = \square$
	$4 + 4 = \square$	$8 - 4 = \square$	
	$3 + 5 = \square$	$8 - 5 = \square$	$8 - 3 = \square$
	$2 + 6 = \square$	$8 - 6 = \square$	$8 - 2 = \square$
	$1 + 7 = \square$	$8 - 7 = \square$	$8 - 1 = \square$

- 2.** Назви числа, які мають бути в порожніх віконцях числового потяга. Склади й розв'яжи числові вирази на додавання та віднімання.

- 3.** Склади й обчисли вирази на додавання та віднімання.

- 4.** Склади розповідь за малюнком. Заповни пропуски.

Було

Витратили

Залишилося

- Виклади на парті 6 різних геометричних фігур так, щоб першим справа був чотирикутник, третім — круг, п'ятим — п'ятикутник. Назви фігури та їхні порядкові номери зліва-направо, справа-наліво.

Число і цифра 9

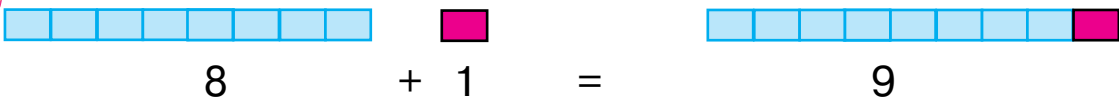

Число 9 позначають цифрою 9.

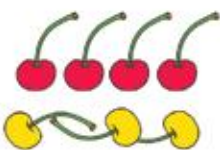
- 1.** Назви числа, які менші за 9. Більші від 9? Яке число наступне за числом 9? Яке число передує числу 9? Назви «сусідів» числа 9.

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 ... — це ряд натуральних чисел.

- 2.** Склади башту з дев'яти цеглинок. Поясни, як утворюється число 9. Виклади з конструктора цифру 9.

- 3.** Склади й обчисли числові вирази за малюнками.

- ▶** Троє друзів живуть в одному будинку на різних поверхах: першому, другому та третьому. Іван живе вище, ніж Назар, але нижче, ніж Максим. Хто на якому поверсі живе?

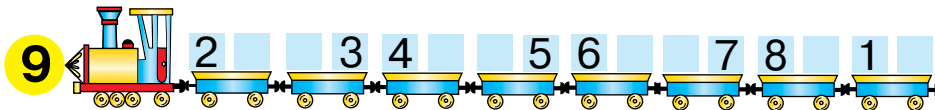
Склад числа 9

1. Склади потяг із дев'яти вагонів. Використовуй конструктор двох кольорів. Порівняйте результати в парах. На які два числа можна розкласти число 9?

	$8 + 1 = \square$	$9 - 1 = \square$	$9 - 8 = \square$
	$7 + 2 = \square$	$9 - 2 = \square$	$9 - 7 = \square$
	$6 + 3 = \square$	$9 - 3 = \square$	$9 - 6 = \square$
	$5 + 4 = \square$	$9 - 4 = \square$	$9 - 5 = \square$
	$4 + 5 = \square$	$9 - 5 = \square$	$9 - 4 = \square$
	$3 + 6 = \square$	$9 - 6 = \square$	$9 - 3 = \square$
	$2 + 7 = \square$	$9 - 7 = \square$	$9 - 2 = \square$
	$1 + 8 = \square$	$9 - 8 = \square$	$9 - 1 = \square$

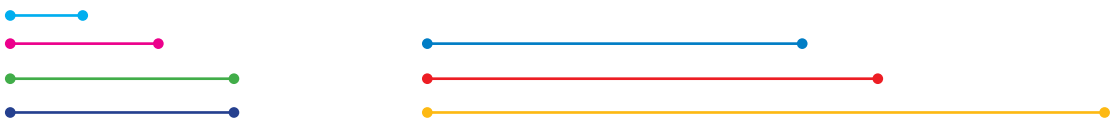
2. Назви числа, які мають бути в порожніх віконцях числового потяга. Склади й розв'яжи числові вирази на додавання та віднімання.

3. Скільки намистин потрібно нанизати, щоб на кожному шнурку було по 9 намистин?

4. Виміряй лінійкою довжину відрізків.

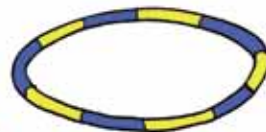
- Яка довжина найкоротшого відрізка? Найдовшого? Які відрізки мають однакову довжину?

▶ Продовж ряд.

Число і цифра 0. Числовий промінь

Число 0 позначають цифрою 0.

1. Чи відповідає кількість цукерок у кожному мішечку цифрі?

3

2

0

Якщо множина не має жодного елемента, то говорять, що вона має нуль елементів.

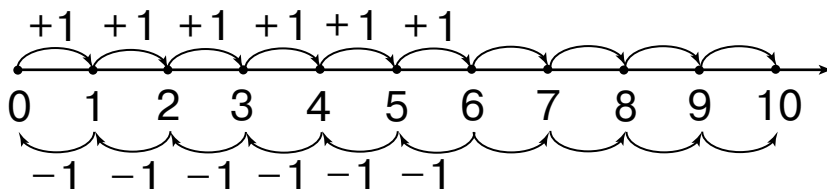
2. Бджілки заповнюють медом стільники послідовно. Назви номери стільників у порядку їхнього наповнення кожною бджілкою.

- Скільки стільників необхідно заповнити бджілкам? Скільки стільників вони вже заповнили?

Числа 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 записують за допомогою цифр. Ці числа називають *одноцифровими*. Усього їх десять.

3. Розглянь числовий промінь. Запиши числа, менші від 5; більші від 3. Як утворюється число 6? Яке наступне число після 8? Як отримати попереднє (наступне) число?

Додавання та віднімання нуля. Многокутники

1. Обчисли вирази.

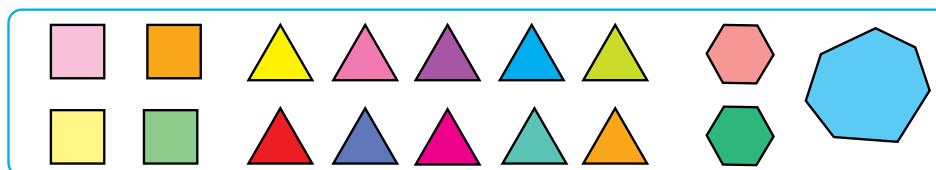
$0 + 2 = 2$	$2 + 0 = 2$	$2 - 0 = 2$	$2 - 2 = 0$
$0 + 3$	$3 + 0$	$3 - 0$	$3 - 3$
$0 + 6$	$6 + 0$	$6 - 0$	$6 - 6$
$0 + 9$	$9 + 0$	$9 - 0$	$9 - 9$

• Що відбувається при додаванні нуля? При відніманні нуля? При відніманні однакових чисел?

2. Склади розповідь за малюнком.

3. Утвори множину та підмножини. Назви їх.

• За якою ознакою утворили підмножини? Скільки елементів у кожній підмножині? Яка підмножина має найбільше елементів? Найменше?

Многокутники мають кути, сторони та вершини.

4. Обведи в зошиті 9 клітинок різними способами. Придумай свої многокутники з 9 клітинок.

► Поглянь на терези. Що важче: яблука, сливи чи гранат? Що легше: яблука, сливи чи гранат?

Число 10

Число 10 позначають двома цифрами: 1 і 0.

1. Назви числа, які менші за 10. Більші від 10? Яке число наступне за числом 10? Яке число передує числу 10?
2. Склади башту з десяти цеглинок. Поясни, як утворюється число 10. Виклади з конструктора цифру 10.

$$\begin{array}{|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|} \hline \text{ } & \text{ } & \text{ } & \text{ } & \text{ } & \text{ } & \text{ } & \text{ } & \text{ } & \text{ } \\ \hline \end{array}
 + 1 =
 \begin{array}{|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|} \hline \text{ } & \text{ } & \text{ } & \text{ } & \text{ } & \text{ } & \text{ } & \text{ } & \text{ } & \text{ } \\ \hline \end{array}
 = 10$$

3. Постав знак (>, <, =).

$$\begin{array}{cccccc}
 6 \square 10 & 3 \square 5 & 7 \square 6 & 3 \square 3 & 10 \square 9 & 2 \square 4 \\
 10 \square 10 & 4 \square 1 & 9 \square 8 & 2 \square 6 & 6 \square 7 & 10 \square 3
 \end{array}$$

► Розглянь першу таблицю. Назви координати кожного предмета. Доповни другу таблицю. Назви координати кожної геометричної фігури.

	1	2	3
A			
B			
C			

	1	2	3
A			
B			
C			

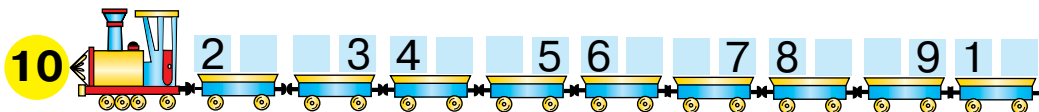
Склад числа 10

1. Склади потяг із десяти вагонів. Використовуй конструктор двох кольорів. Порівняйте результати в парах.

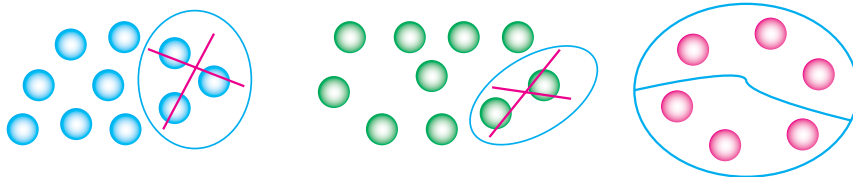

	$9 + 1 = \square$	$10 - 1 = \square$	$10 - 9 = \square$
	$8 + 2 = \square$	$10 - 2 = \square$	$10 - 8 = \square$
	$7 + 3 = \square$	$10 - 3 = \square$	$10 - 7 = \square$
	$6 + 4 = \square$	$10 - 4 = \square$	$10 - 6 = \square$
	$5 + 5 = \square$	$10 - 5 = \square$	
	$4 + 6 = \square$	$10 - 6 = \square$	$10 - 4 = \square$
	$3 + 7 = \square$	$10 - 7 = \square$	$10 - 3 = \square$
	$2 + 8 = \square$	$10 - 8 = \square$	$10 - 2 = \square$
	$1 + 9 = \square$	$10 - 9 = \square$	$10 - 1 = \square$

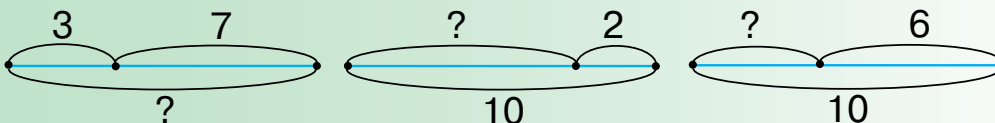
2. Назви числа, які мають бути в порожніх віконцях числового потяга. Склади та розв'яжи 5 числових виразів.

3. Склади й обчисли вирази за малюнками.

- Усно полічи від 1 до 10 та від 10 до 1.
- Знайди деталі конструктора, якими можна показати склад числа 10.
- Склади й обчисли вирази за схемами.

Компоненти дії додавання

1.

Щоб дізнатися кількість предметів, потрібно виконати дію додавання.

Число, що додають, називають **доданками**. Число, яке отримують, виконуючи дію додавання, називають **сумою**.

2. Знайди суму. Назви перший доданок.

4 + 1   2 + 5   3 + 2   7 + 3   1 + 6   5 + 3

3. Склади й обчисли вирази. Підкресли другий доданок.

4. Склади й обчисли вирази.

а) Суму чисел 4 і 6;

б) суму чисел 5 і 3;

в) перший доданок — 3, другий доданок — 2;

г) перший доданок — 1, другий доданок — 7.

▶ Скільки рукавичок для лівої руки зображено на малюнку? Скільки для правої руки? Скільком людям вистачить рукавичок?

Складання числових виразів на додавання за малюнками та схемами

1. Склади й обчисли вирази за малюнками.

$$7 + 1 = 8$$

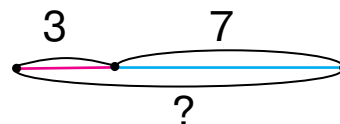
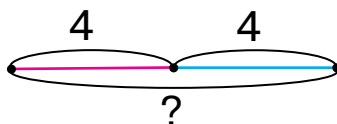
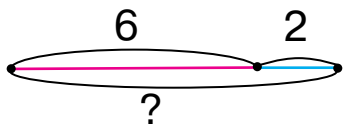

$$\_ + \_$$

$$\_ + \_$$

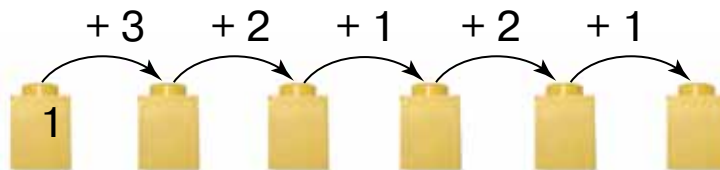
2. Склади вирази за схемами.

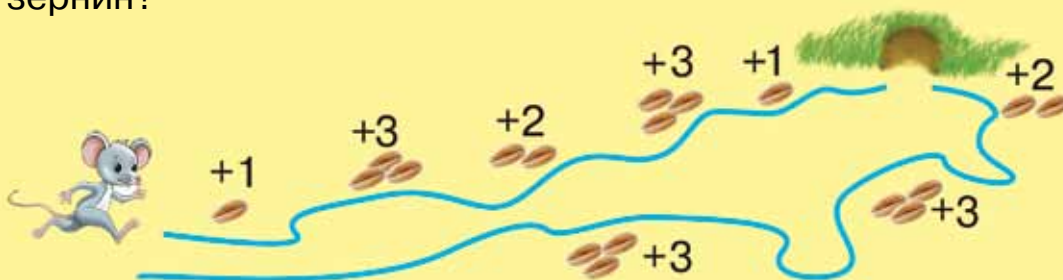
3. Постав у порожні клітинки потрібні числа.

Доданок	2	3	4	2	7	1	5
Доданок	2	4	6	3	1	9	4
Сума							

4. Склади й обчисли вирази. Дізнайся номери фігур.

► Якою доріжкою потрібно бігти мишці додому, щоб з'їсти 10 зернин?

Компоненти дії віднімання

1.

$$6 - 2 = 4$$

Зменшуване   Від'ємник   Різниця

Щоб дізнатися кількість предметів, які залишилися, потрібно виконати **дію віднімання**.

Число, від якого віднімають, називають **зменшуваним**. Число, яке віднімають, називають **від'ємником**. Число, яке отримують, виконуючи дію віднімання, називають **різницею**.

2. Склади вирази на віднімання, використовуючи малюнки.

- =

- =

- =

3. Знайди різницю. Назви зменшуване.

9 - 1

5 - 3

6 - 2

9 - 6

8 - 4

5 - 1

4 - 2

10 - 1

7 - 3

8 - 6

10 - 7

4 - 3

▶ В Олеся та Іри — однаковий улюблений напій — апельсиновий сік. В Олеся та Наді напої налито в склянки. Де чий напій?

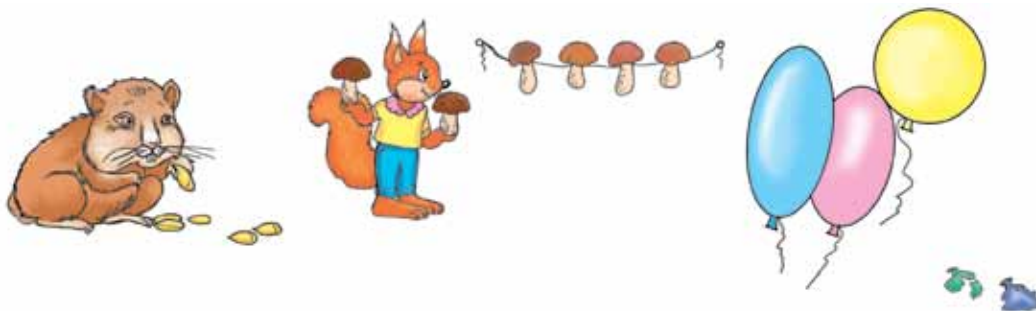

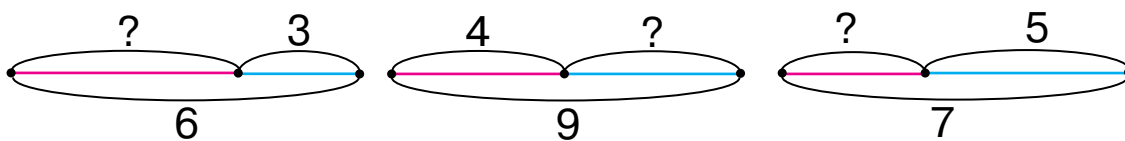

Рівні відрізки. Складання числових виразів

1. Склади за малюнками вирази на віднімання.

2. Склади вирази за схемами.

3. Виміряй довжини відрізків. Назви відрізки однакової довжини.

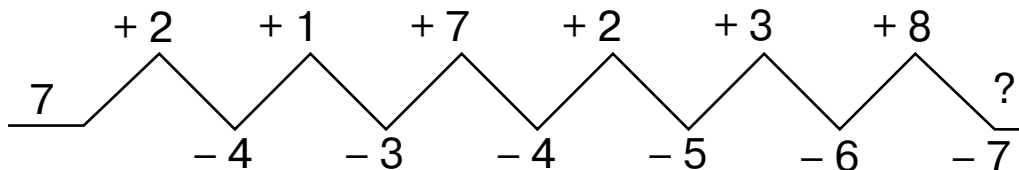

Відрізки однакової довжини називають рівними.

4. Постав у порожні клітинки потрібні числа.

Зменшуване	10	8		9	7		6
Від'ємник	5		3		3	2	1
Різниця		4	5	1		6	

5. Знайди значення математичної змійки.

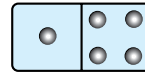
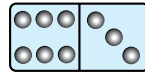
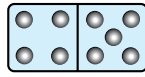
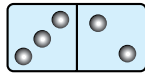
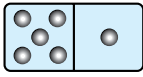
► Роздивися малюнок. Порівняй відрізки. Чи однакові вони за довжиною? Виміряй їх лінійкою.

Складання числових виразів

1. Доповни рівності за малюнками доміно.

$5 + 1 = 6$

$3 + 2 = \square$

$4 + 5 = \square$

$6 + 3 = \square$

$1 + 4 = \square$

$6 - 5 = 1$

$5 - 3 = \square$

$9 - \square = 5$

$9 - 6 = \square$

$\square - 1 = \square$

$6 - 1 = 5$

$\square - 2 = 3$

$\square - 5 = \square$

$9 - \square = 6$

$5 - \square = \square$

2. Постав у порожні клітинки потрібні числа.

Доданок	1		4	6	5		9
Доданок	2	5	3		4	1	
Сума		7		9		8	10

Щоб знайти невідомий доданок, треба від суми відняти відомий доданок.

3. Постав знак (>, <, =).

$2 + 5 \square 6$

$9 - 3 \square 7$

$10 \square 4 + 6$

$3 + 4 \square 6$

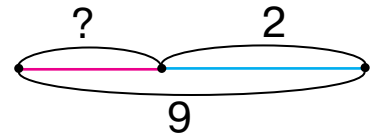
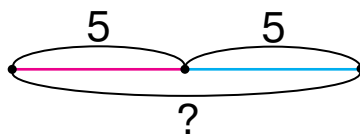
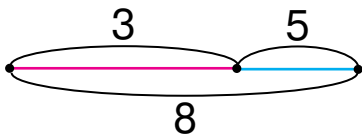
$6 + 3 \square 9$

$8 - 5 \square 2$

$5 \square 1 + 3$

$7 - 4 \square 5$

4. Склади вирази за схемами.

5. Побудуй відрізки довжиною 5 см, 7 см.

Розгадай ребуси.

опад

вичка

дро

Складання числових виразів

1. Від якого вагона колесо?

$4-2$

$6-1$

$2+1$

$9-8$

$3+1$

$3+3$

2. Накресли схеми до виразів. Обчисли.

$5 + 2 = \square$

$7 - 3 = \square$

$4 + 6 = \square$

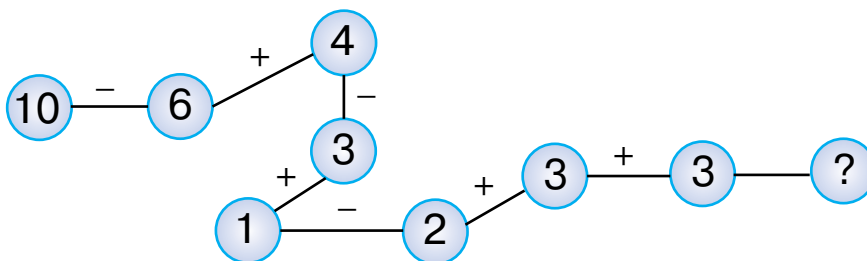
$9 - 8 = \square$

3. Склади розповідь за малюнком. Заповни пропуски.

$\square - \square = \square$

4. Склади та розв'яжи вирази.

1. Склади й обчисли вирази.

а) Перший доданок — 3, другий доданок — 2;

б) зменшуване — 6, від'ємник — 1;

в) суму чисел 5 і 3;

г) різницю чисел 9 і 5.

2. Яким компонентом є число 5 у кожному виразі?

3. Побудуй схеми до складених числових виразів.

Поняття «задача». Структурні компоненти задачі. Задачі на знаходження суми

1. Визнач, з яких частин складається задача.
 На столі лежало 5 книжок. } **Умова задачі**
 Бібліотекар поклала ще 3. }
 Скільки книжок стало? — **Запитання задачі**

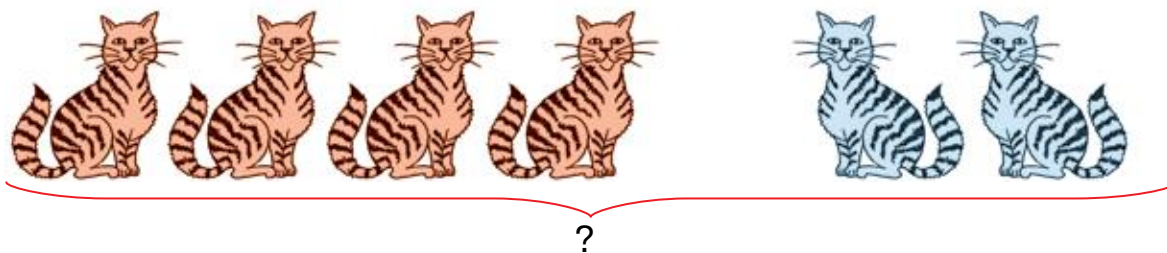
<i>Читай задачу</i>	<i>Пиши</i>	<i>Малюй</i>
	Короткий запис задачі	Схема до задачі
На столі лежало 5 книжок.	Лежало — 5 кн.	5
Бібліотекар поклала ще 3.	Поклала — 3 кн.	$5 \quad 3$
Скільки книжок стало?	Лежало — 5 кн. } Поклала — 3 кн. } ?	$5 \quad 3$

Розв'язання

$$5 + 3 = 8 \text{ (кн.)}$$

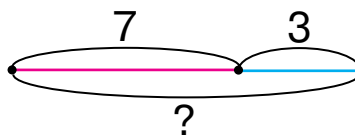
Відповідь: 8 книжок стало.

2. Склади й розв'яжи задачу за малюнком.

3. Склади й розв'яжи задачу за коротким записом і схемою.

Яблук — 7 шт. }
 Груш — 3 шт. } ?

▶ Оксана, Катерина та Поліна — сестри. Катерина не старша за Оксану, а Поліна не молодша за Оксану. Хто з них найстарший? Розв'яжи задачу за допомогою відрізків.

Задачі на знаходження різниці

1. Склади задачі за малюнками та розв'язаннями.

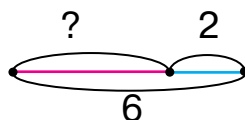
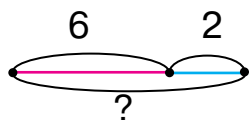
$$10 - 3$$

$$7 - 2$$

2. Добери потрібну схему до задачі. Розв'яжи задачу.

Мама купила 6 пачок морозива. Діти з'їли 2 пачки. Скільки пачок морозива залишилося?

3. У годівниці снідало 8 пташок. Потім 1 вилетіла. Скільки пташок залишилось у годівниці?

4. Склади задачі за короткими записами. Розв'яжи їх.

Виросло — 7

Купили — 5

Зрізали — 3

З'їли — 1

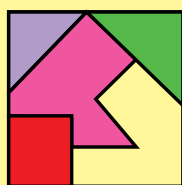
Залишилося — ?

Залишилося — ?

5. Склади задачу за розв'язанням.

$$10 - 5 = 5 \text{ (ол.)}$$

► Добери частину, якої не вистачає.

Задачі, що мають поняття «стільки ж»

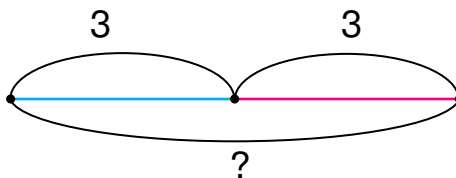
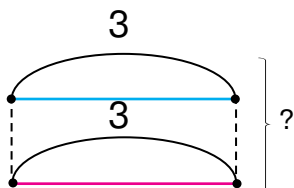
1. Склади та розв'яжи задачу за малюнком.

Стільки ж — це така сама кількість.

2. Двійнята виготовляли сніжинки, щоб прикрасити кімнату. Хлопчик виготовив 5 сніжинок, дівчинка — стільки ж. Скільки сніжинок виготовили діти?

3. Складіть і розв'яжіть задачі за схемами.

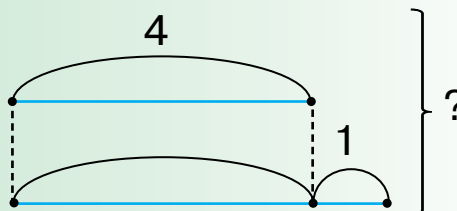
- Чи можуть ці схеми відповідати одній задачі?

4. Побудуй схему та розв'яжи задачу.

У зоомагазині в першому акваріумі живе 2 черепахи, у другому акваріумі — стільки ж черепах. Скільки черепах живе у двох акваріумах?

Користуючись деталями конструктора, складіть і розв'яжіть задачу відповідно до схеми.

Перевір свої знання

Оціни свою успішність виконання кожного завдання.

Усе вийшло!

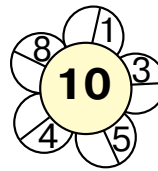
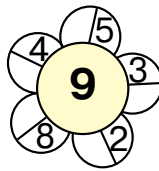
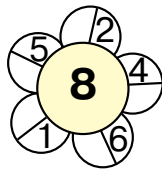
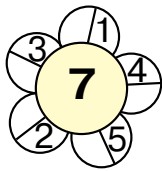

Не все точно,
але вийшло!

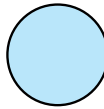
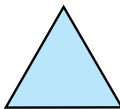

Поки не вийшло,
спробуй ще!

1. Якого числа не вистачає на кожній пелюстці, щоб утворити число всередині квітки?

2. Яка фігура «зайва»? Поясни, чому.

3. Обчисли вирази. Розташуй відповіді в порядку зростання, прочитай слово.

$1 - 1 \quad \boxed{\text{К}}$

$4 - 3 \quad \boxed{\text{В}}$

$6 - 4 \quad \boxed{\text{А}}$

$9 - 1 \quad \boxed{\text{А}}$

$5 + 2 \quad \boxed{\text{Р}}$

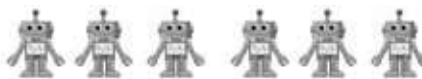
$8 + 2 \quad \boxed{\text{Т}}$

$10 - 7 \quad \boxed{\text{Д}}$

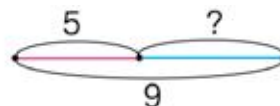

4. Розв'яжи задачі.

А Петрику подарували на день народження 4 машинки та 6 роботів. Скільки всього іграшок подарували Петрику?

Б У коробці було 9 цукерок. Валя з'їла 5 цукерок, а решту залишила брату. Скільки цукерок Валя залишила брату?

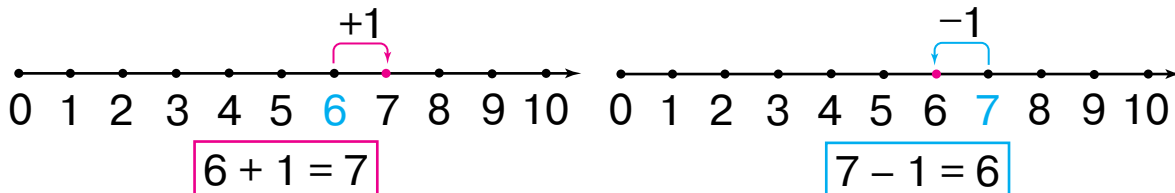

Додавання та віднімання чисел у межах 10

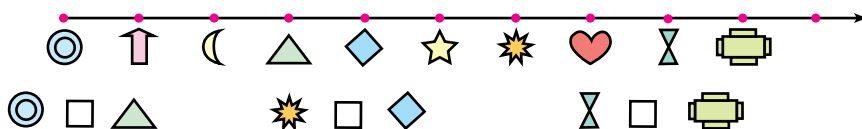
Додавання та віднімання числа 1

1. Розглянь числовий промінь. Назви для кожного з чисел 3, 5, 6, 7, 9 попереднє та наступне число. Поясни, як додати та відняти 1 за числовим променем.

**Додати одиницю — отримати наступне число.
Відняти одиницю — отримати попереднє число.**

2. Розглянь «зачарований» числовий промінь. Порівняй числа, що заховалися під знаками, не розшифровуючи їх.

- Обчисли вирази, не розшифровуючи числа. Поясни, яке правило ти застосував/застосувала.

$\text{target} + 1 = \square$
  $\text{moon} + 1 = \square$
  $\text{sun} - 1 = \square$
  $\text{heart} - 1 = \square$

3. Розглянь таблицю додавання числа 1. Жовтим кольором позначено перший доданок, червоним — другий доданок. Поясни, як знайти суму чисел 7 і 1 за таблицею. Які числа пропущені в таблиці?

+	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	1	2		4	5	6		8	9	10

$7 + 1 = 8$

- Склади та запиши числові вирази на додавання за таблицею.

Зроби модель до задачі за допомогою деталей конструктора та розв'яжи її.

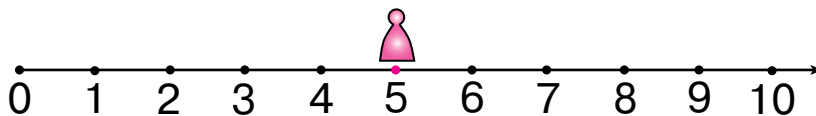
У трьох братів по одній сестрі. Скільки всього дітей у родині?

Додавання та віднімання чисел на основі числового променя

1. У якій точці на числовому промені буде фішка, якщо її рухати таким маршрутом: $\rightarrow \rightarrow \rightarrow \rightarrow \leftarrow$.

- Запиши в зошит відповідний числовий вираз.

2. Порівняй за допомогою числового променя. Постав пропущені знаки ($<$, $>$, $=$).

$4 \square 4 - 1$

$2 \square 2 + 1$

$6 \square 7 - 1$

$8 \square 7 + 1$

$3 \square 1 + 1$

$4 \square 1 - 1$

3. Постав пропущені числа, щоб вирази були правильними.

$5 + \square = 6$

$10 - \square = 9$

$1 + \square = 2$

$6 + \square = 7$

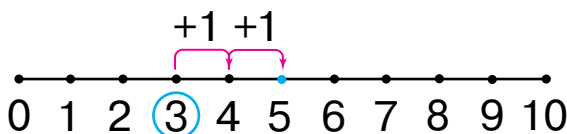
$4 - \square = 3$

$8 - \square = 7$

4. Поясни, як розв'язувати вирази на кілька дій на числовому промені.

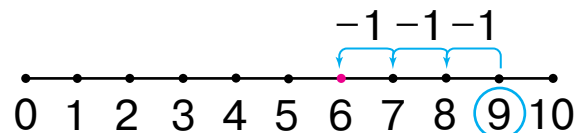
$3 + 1 + 1 = 5$

$3 + 2 = \square$

$9 - 1 - 1 - 1 = 6$

$9 - 3 = \square$

5. Обчисли за допомогою числового променя.

$6 + 1 + 1 = \square$

$3 - 1 - 2 = \square$

$7 - 1 - 1 - 1 = \square$

$6 + 2 = \square$

$3 - 3 = \square$

$7 - 3 = \square$

Зроби модель до задачі за допомогою деталей конструктора та розв'яжи її.

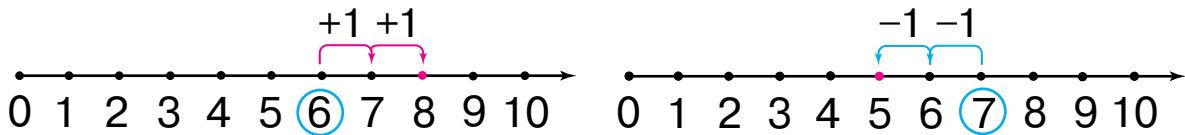
Летіла зграя гусей. Один попереду, два позаду. Один поміж двох і три в один ряд. Скільки всього було гусей?

Додавання та віднімання числа 2

1. Поясни, як додати чи відняти число 2 за числовим променем.

• Порівняй вирази. Що ти помічаєш?

$$6 + 1 + 1 \square 6 + 2 \qquad 7 - 1 - 1 \square 7 - 2$$

2. Обчисли за допомогою числового променя.

$$2 + 1 + 1 = \square \qquad 5 + 1 + 1 = \square \qquad 6 - 1 - 1 = \square$$

$$3 + 1 + 1 = \square \qquad 3 - 1 - 1 = \square \qquad 8 - 1 - 1 = \square$$

3. Розглянь таблицю додавання числа 2. Поясни, як знайти суму чисел 4 і 2; різницю чисел 3 і 2 за таблицею. Які числа пропущено в таблиці? Склади й обчисли вирази на додавання та віднімання за таблицею.

+	0	1	2	3	4	5	6	7	8
2	2	3	4		6	7	8		9

$$4 + 2 = ?$$

$$3 - 2 = ?$$

4. Які числа «заховалися» під знаком питання?

+2	7	4	?	5
	9	?	10	?

-2	10	6	?	7
	8	?	3	?

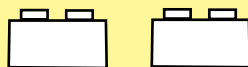
-?	2	6	8	9
	0	4	6	?

5. Розв'яжи задачу.

У Марічки було . Вона подарувала подружкам 2 ляльки. Скільки ляльок залишилося в Марічки?

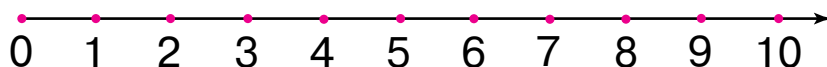

► Побудуй з деталей конструктора піраміду. Нижню частину склади з 10 кубиків. У кожному наступному поверсі має бути на 2 кубики менше. На якому поверсі буде 2 кубики?

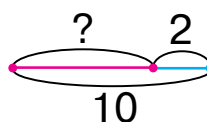
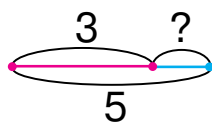
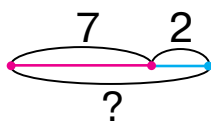

Збільшення та зменшення числа на кілька одиниць. Задачі на збільшення (зменшення) числа на кілька одиниць

1. Назви числа, більші 3, менші 8. Назви числа, менші 10, більші 7.

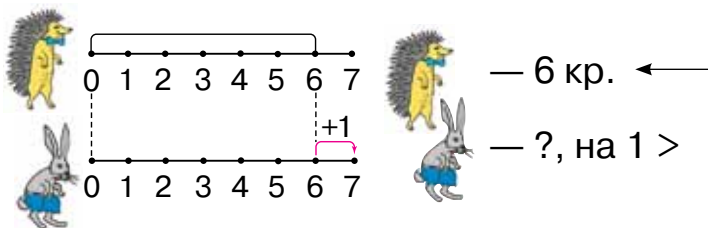

2. Склади й обчисли вирази за схемами.

3. Розв'яжи задачу.

Їжаку треба зробити 6 кроків до будинку, а зайцю — на 1 крок більше. Скільки кроків до будинку треба зробити зайцю?

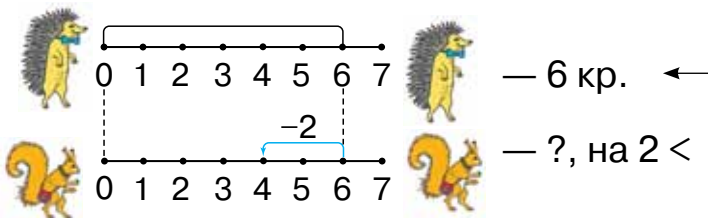

**На 1 більше —
це стільки ж і ще 1.**

$$6 + \square = \square$$

4. Розв'яжи задачу.

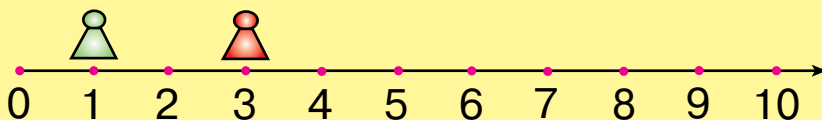
Їжаку треба зробити 6 кроків до будинку, а білці — на 2 кроки менше. Скільки кроків до будинку треба зробити білці?

**На 2 менше — це
стільки ж, але без 2.**

$$6 - \square = \square$$

- Дві фішки рухалися однаковим маршрутом: $\rightarrow \leftarrow \rightarrow \rightarrow$. Тільки зелена почала рух з 1, а червона — з 3. Де опинилися фігури?

Задачі на збільшення (зменшення) числа на кілька одиниць

- 1.** Побудуй вежу, у якій цеглинок на 2 більше, ніж 6. Запиши вираз у зошит: $6 + 2 = \square$.

Побудуй вежу, у якій цеглинок на 1 менше, ніж 9. Запиши вираз у зошит: $9 - 1 = \square$.

- Порівняй вежі. Що можна про них сказати?

- 2.** Знайди помилки в обчисленнях і виправ їх.

$$2 + 2 = 4$$

$$3 - 2 = 0$$

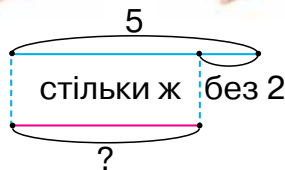
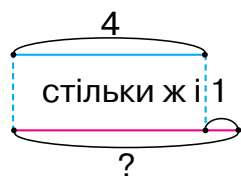
$$5 + 1 > 5$$

$$4 + 1 = 6$$

$$8 - 1 = 7$$

$$10 - 1 < 8$$

- 3.** Добери схеми до малюнків.

- Запиши в зошит розв'язання задач.

- 4.** Склади числові вирази, зменшуючи/ збільшуючи числа.

7 на 2

4 на 3

6 на 4

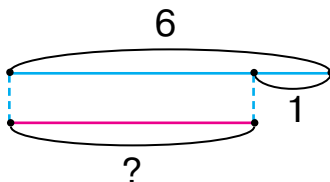
9 на 1

5 на 4

8 на 2

- 5.** Розв'яжи задачі.

Команда «Динамо» забила 6 голів, а команда «Шахтар» — на 1 гол менше. Скільки голів забила команда «Шахтар»?

Продовж ряд чисел.

1, 3, 5, ..., ...

1, 10, 2, 9, ..., ...

Геометричні тіла. Задачі на збільшення (зменшення) числа на кілька одиниць

1. Розгляньте геометричні тіла. Назвіть їхні координати. Які предмети ви б намалювали в порожніх клітинках? Обговоріть у групах.

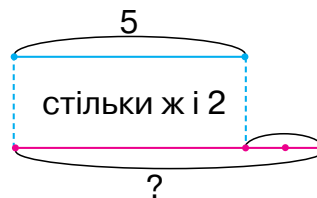
	1	2	3	4	5
А	 Конус	 Куб	 Піраміда	 Куля	 Циліндр
Б					
В					

2. Назви множину. Визнач дві підмножини. За якою ознакою їх можна розподілити? Назви елементи кожної множини.

3. Розв'яжи задачу.

Олена взяла з коробки   , а Микола — на 2 деталі конструктора більше. Скільки деталей конструктора взяв Микола з коробки?

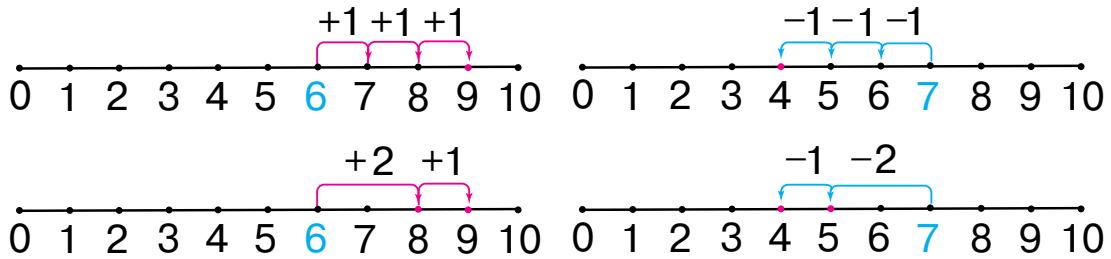
- Виклади кружечків на 2 більше, ніж 4.
- Виклади квадратів на 1 менше, ніж 10.
- Виклади трикутників на 1 менше, ніж кружечків.

Додавання та віднімання числа 3

1. Поясни, як додати чи відняти число 3 за числовим променем.

2. Порівняй вирази. Що ти помічаєш?

$$6 + 1 + 1 + 1 \square 6 + 3$$

$$7 - 2 - 1 \square 7 - 3$$

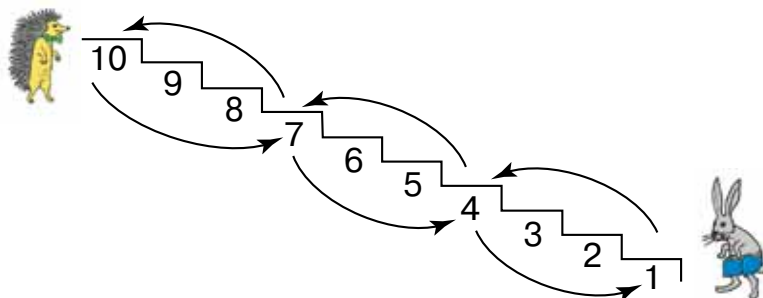
3. Поясни, як знайти суму чисел 4 і 3; різницю чисел 9 і 3 за таблицею. Склади й обчисли вирази на додавання та віднімання за таблицею.

+	0	1	2	3	4	5	6	7
3		4	5	6	9			

$$4 + 3 = ?$$

$$9 - 3 = ?$$

4. Заєць та їжак бігли, перестрибуючи через 3 сходинки. Заєць — угору, їжак — униз. Порахуй сходинки разом із ними. Запиши відповідні вирази в зошит.

- ▶ Як розфарбувати капелюхи та штанці звірів червоним і синім кольорами, щоб не було двох однакових варіантів?

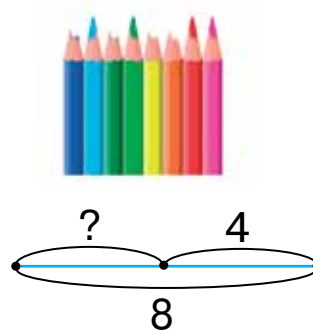
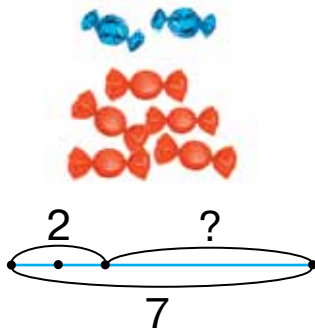

Задачі на знаходження невідомого доданка

1. Заповни таблицю. Пригадай, як знайти невідомий доданок.

Доданок	8		6	1		7	5
Доданок	2	4			5	2	
Сума		7	8	10	6		8

2. Склади задачі за малюнками. Добери до них потрібні схеми.

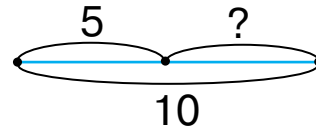

3. Розв'яжи задачі.

Іванна з Миколою разом вирізали 10 сніжинок. Іванна вирізала 5 сніжинок.

Скільки сніжинок вирізав Микола?

Іванна — 5 сн. }
 Микола — ? сн. } 10 сн.

4. Постав пропущені числа. Запиши рівності.

$2 + \square = 4$ $\square + 2 = 6$ $4 + \square = 9$ $\square + 3 = 9$
 $4 + \square = 7$ $5 + \square = 7$ $3 + \square = 6$ $3 + \square = 5$

5. Склади задачу за розв'язанням.

$9 - 3 = 6$ (ябл.)

► Визнач, яка фігура наступна. Виклади її з лічильних паличок.

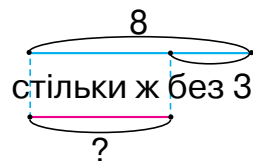
Знаходження невідомого зменшуваного, невідомого від'ємника

1. Постав пропущене число, якщо сума чисел кожної пари рукавичок дорівнює 10.

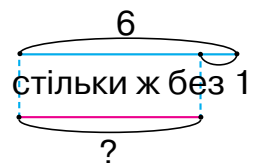

2. Розв'яжи задачі.

А На будинку Слави зранку з'явилося 8 бурульок, а на будинку Христини — на 3 бурульки менше. Скільки бурульок з'явилося на будинку Христини?

Б Уляна живе на 6 поверсі, а Павло — на 1 поверх нижче. На якому поверсі живе Павло?

- Якою дією розв'язуються задачі?

3. Заповни таблицю. Пригадай, як знайти невідоме зменшуване. Невідомий від'ємник?

Зменшуване	10		6	10		7	
Від'ємник	2	4		5			8
Різниця		5	3	9		3	1

4. Постав пропущені числа. Запиши рівності.

$$8 - \square = 3 \quad \square - 3 = 7 \quad 9 - \square = 1 \quad 6 - \square = 1$$

$$\square - 2 = 5 \quad \square - 3 = 4 \quad 4 - \square = 2 \quad \square - 1 = 6$$

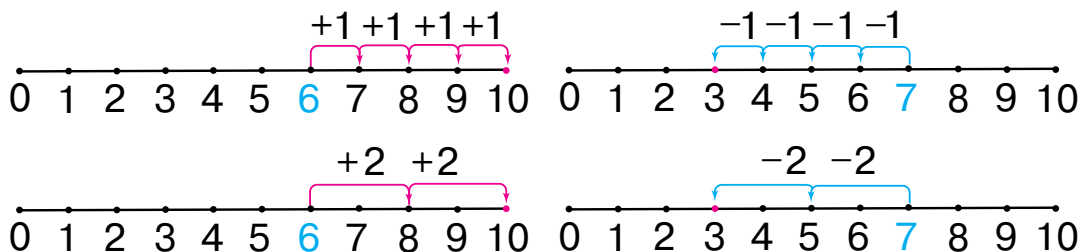
- Знайди суму чисел: 2 і 3, 4 і 2, 5 і 1, 9 і 1.
- Знайди різницю чисел: 10 і 2, 7 і 3, 4 і 1, 8 і 3.
- Відповіді виклади геометричними фігурами.

Таблиці додавання та віднімання числа 4. Задачі на знаходження різниці двох чисел

1. Запиши й обчисли вирази з опорою на числовий промінь.

2. Порівняй вирази. Що ти помічаєш?

$5 + 2 + 2$ $5 + 4$ $5 + 3 + 1$ $5 + 4$
 $7 - 2 - 2$ $7 - 4$ $7 - 3 - 1$ $7 - 4$

3. До кожного малюнка добери числовий вираз.

$3 + 3 + 1$	$5 + 2$	$2 + 2 + 3$	$2 + 1 + 4$	$3 + 4$

4. Розглянь таблицю додавання числа 4. Поясни, як знайти суму чисел 4 і 4; різницю чисел 5 і 4 за таблицею. Які числа пропущено в таблиці? Склади й обчисли вирази на додавання та віднімання за таблицею.

+	0	1	2	3	4	5	6
4	4	5	7	8			

$4 + 4 = ?$

$5 - 4 = ?$

5. Які числа «заховалися» під знаком питання?

$+4$

9	6	?	8
5	?	3	?

-4

4	6	5	9
0	2	1	?

$-?$

6	2	5	9
10	?	3	?

▶ На ковзанці було 5 дівчаток і 3 хлопчики. 4 дітей пішли з ковзанки. Чи залишилася на ковзанці хоча б одна дівчинка?

Задачі на знаходження невідомого зменшуваного, від'ємника

- 1.** Обчисли вирази. Скільки виразів, у яких відповідь менша 5?

$4 + 2 = \square \quad 5 - 1 = \square \quad 6 - 4 = \square \quad 5 - 2 - 3 = \square$

$6 - 3 = \square \quad 4 + 0 = \square \quad 5 + 3 = \square \quad 0 + 4 - 1 = \square$

- 2.** Накресли два відрізки. Довжина першого відрізка — 5 см, а другого — на 4 см менша.

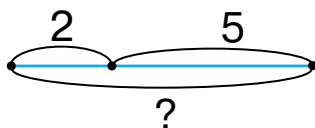
- 3.** Постав пропущені числа у виразах.

$\square - 4 = 6 \quad 8 - \square = 7 \quad \square - 2 = 7$

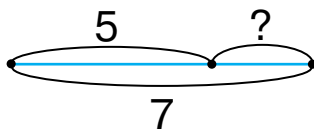
$\square - 3 = 4 \quad 6 - \square = 2 \quad 4 - \square = 0$

- 4.** Добери схеми. Розв'яжи задачі. Порівняй схеми та розв'язання двох задач.

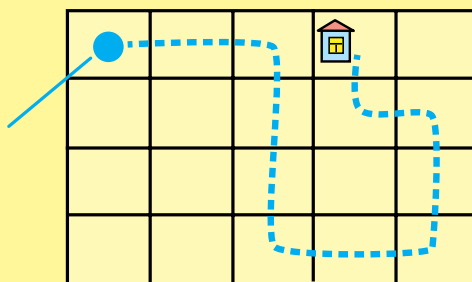
А Данило з'їв 2 мандарини зі свого подарунка. Після цього в подарунку залишилося 5 мандаринів. Скільки мандаринів було спочатку в подарунку?

Б У подарунку Данила було 7 мандаринів. Після того, як він з'їв кілька мандаринів, там залишилося ще 5 мандаринів. Скільки мандаринів з'їв Данило?

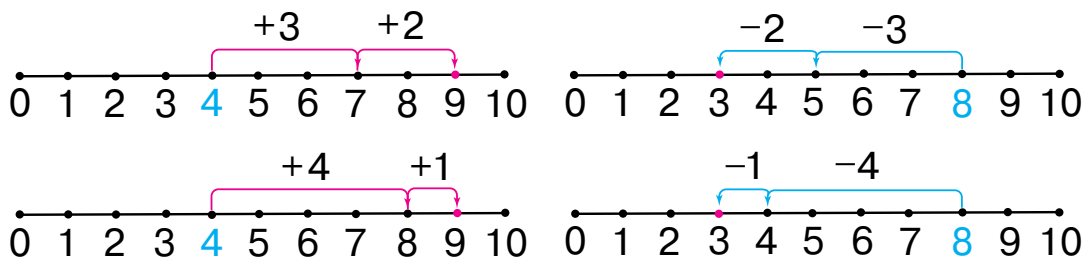

- ▶** Накресли в зошиті стрілочками шлях святого Миколая до будинку.

Таблиці додавання та віднімання числа 5. Задачі на збільшення та зменшення числа на кілька одиниць

1. Склади й обчисли вирази з опорою на числовий промінь.

2. Порівняй вирази. Що ти помічаєш?

$$4 + 3 + 2 \quad \square \quad 4 + 5 \quad 4 + 4 + 1 \quad \square \quad 4 + 5$$

$$8 - 3 - 2 \quad \square \quad 8 - 5 \quad 8 - 4 - 1 \quad \square \quad 8 - 5$$

3. Розглянь таблицю додавання числа 5. Поясни, як знайти суму чисел 4 і 5; різницю чисел 7 і 5 за таблицею. Які числа пропущені в таблиці? Склади й обчисли вирази на додавання та віднімання за таблицею.

+	0	1	2	3	4	5
5	5	7	8	9		

$$4 + 5 = ?$$

$$7 - 5 = ?$$

4. Постав запитання до задач. Склади схеми та розв'яжи задачі.

А На костюмі Пірата — 3 , а на костюмі Принцеси — на 5 більше.

Скільки _____ ?

Б На ялинці було 8 , а — на 5 менше.

Скільки _____ ?

5. Продовж ряди чисел.

2, 5, 8, 11 ...

11, 22, 33, 44 ...

▶ Накресли відрізок, довжина якого більша, ніж 5 см, але менша, ніж 7 см.

Таблиці додавання числа 5. Повторення вивченого

- 1.** Визнач закономірності в таблиці додавання. Як обчислити вирази на додавання та віднімання за допомогою таблиці?

+	0	1	2	3	4	5
0	0	1	2	3	4	5
1	1	2	3	4	5	6
2	2	3	4	5	6	7
3	3	4	5	6	7	8
4	4	5	6	7	8	9
5	5	6	7	8	9	10

$0 + 1 = 1$ $1 - 1 = 0$ $1 - 0 = 1$
 $2 + 2 = 4$ $4 - 2 = 2$
 $4 + 3 = 7$ $7 - 3 = 4$ $7 - 4 = 3$
 $5 + 5 = 10$ $10 - 5 = 5$

- Поясни за таблицею, як можна отримати число 5.

$$5 = 5 + 0 \quad 5 = 4 + 1 \quad 5 = 3 + 2$$

$$5 = 2 + 3 \quad 5 = 1 + 4 \quad 5 = 0 + 5$$

- 2.** Обчисли вирази за допомогою таблиці.

$$1 + 4 = \square \quad 2 + 3 = \square \quad 8 - 5 = \square \quad 8 - 4 = \square$$

- 3.** Постав числа, щоб рівності були правильними. Користуйся таблицею додавання.

$$4 = 0 + \square \quad 7 = 2 + \square \quad 6 - \square = 5 \quad 9 - \square = 3$$

- 4.** Заповни пропуски в таблицях додавання.

+	3		5
2	5	6	
4		8	9
	8		

+		3	
2	4		6
	5		7
4		7	

+		4	5
1	4		6
	5		7
3		7	

- Розв'яжи задачі.

Сергій знає 1 колядку, а Іван — на 4 колядки більше. Скільки колядок знає Іван?

- Побудуй відрізок довжиною стільки сантиметрів, скільки тобі років.

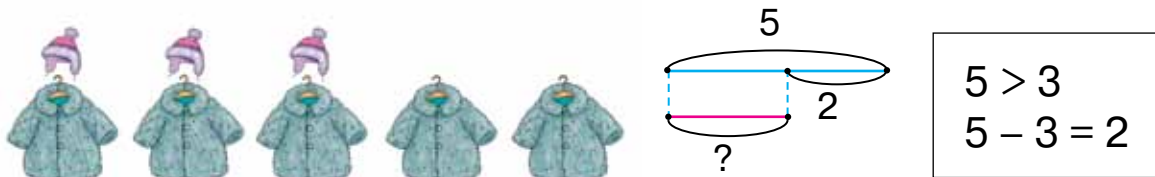

Різницеve порівняння чисел

1. Постав пропущені знаки ($>$, $<$, $=$). Порівняй за допомогою числового променя.

$$3 + 2 \square 7 - 3 \quad 9 - 1 - 4 \square 5 \quad 6 - 0 + 4 \square 7 + 3$$

2. Поміркуй, на скільки шапок менше, ніж шуб.

5
3
2
?

$$5 > 3$$
$$5 - 3 = 2$$

Щоб дізнатися, на скільки одне число більше або менше за інше, треба від більшого числа відняти менше.

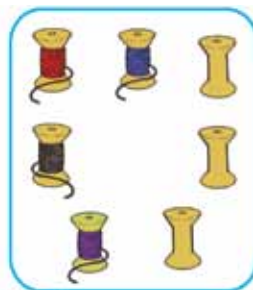
3. Складіть з конструктора клумбу з квітами. Скільки квітів у вас вийшло? Скільки у твого однокласника (однокласниці)? На чий клумбі квітів більше й на скільки?

4. Порівняй множини за кількістю елементів. Де більше (менше) елементів? На скільки більше (менше)? Запиши вирази в зошит.

$$6 \bigcirc 4 = \square$$

$$7 \bigcirc 3 = \square$$

5. Обчисли вирази. Розташуй відповіді від меншої до більшої. Прочитай слово.

$$1 + 3 + 5 = \text{О} \quad 5 + 0 - 1 = \text{З} \quad 7 - 2 - 3 = \text{І}$$

$$3 + 4 - 2 = \text{Д} \quad 8 + 2 - 4 = \text{В} \quad 6 - 5 - 1 = \text{Р}$$

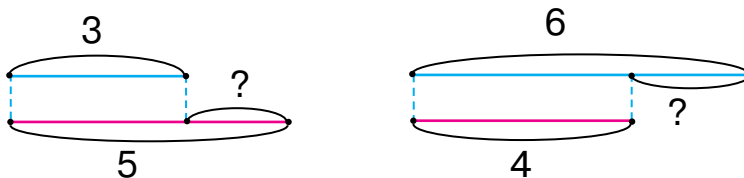
Закінчи речення.

Апельсинів на 5 більше, ніж лимонів, отже, лимонів ...

Вимірювання сторін багатокутників. Побудова геометричних фігур за зразком

- 1.** Обчисли різницю між довжинами відрізків.

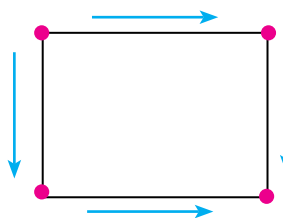
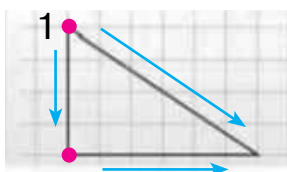
- 2.** Виміряй довжину доріжки від будинку мурашки до ставка, липи, галявинки. Знайди найдовші та найкоротші доріжки.

- Які багатокутники зображено на малюнку?

- 3.** Накресли відрізки, довжина яких дорівнює 1 дм, 1 дм 3 см, 8 см. Визнач найкоротший та найдовший відрізки.

- 4.** Намалюй у зошиті маршрут мурашки за зразком. Яка це геометрична фігура?

► Виклади з лічильних паличок маршрут мурашки: будинок — липа — будинок, якщо вона піде найдовшою дорогою. Який багатокутник буде побудовано?

